

Genusskillnader i och bakomliggande orsaker till ungdomars attityder till alkoholkonsumtion

Gender differences in and underlying causes of adolescents attitudes to alcohol use

Examensarbete för kandidatexamen med huvudområdet socialpsykologi

Grundnivå 15 högskolepoäng

Vårtermin År 2021

Johanna Löfvenhamn & Johan Ottosson Nordin

Handledare: Magnus Jansson

Examinator: Susanna Nordström

Abstract

Currently there is a downward trend considering alcohol consumption among young people in Sweden. This study explores attitudes towards alcohol and the factors that can affect alcohol consumption among young people. This is a qualitative study based on social psychological theories from a gender perspective and includes research models for the Theory of planned behavior, Social Influence and Social tuning. In this study a broadened perspective and a deeper understanding of the youth drinking culture are analysed. The investigation includes interviews with ten Swedish students between the ages of 15 and 20. The result shows that there are differences in attitudes to consume alcohol due to gender differences, but that the factors that emerged were the same for both genders. There were small variations in motivations among non-drinking respondents and the main differences could be found among non-drinkers and drinkers. Among respondents who had a positive attitude towards alcohol consumption, the motivation was the same independent of gender.

Keywords

Attitudes, Adolescents, Gender differences, Alcohol consumption, Motivations

Abstrakt

I Sverige kan man se en nedåtgående trend när det gäller alkoholkonsumtion bland ungdomar. Denna studie utforskar ungdomars attityder till alkohol och vilka faktorer som kan påverka ungdomars alkoholkonsumtion utifrån socialpsykologiska teorier och ett genusperspektiv. Avsikten var att undersöka om det fanns skillnader och likheter mellan könen. Uppsatsen är en kvalitativ studie och urvalet bestod av tio respondenter mellan 15 - 20 år bosatta i Sverige. Det vi kom fram till var att det fanns skillnader i attityder till alkohol mellan könen, men att faktorerna som framkom var lika för båda könen. Det fanns små variationer mellan motiven bland de som konsumerade alkohol och de som inte konsumerade alkohol. Däremot var motiveringarna lika oavsett kön bland dem som drack alkohol. Hos de drickande respondenterna var motiveringarna lika oavsett kön. Studien baseras på Theory of planned behaviour, social påverkan, social tuning och referens till genussystemet för att nå en djupare förståelse för ungdomars förhållningssätt till alkohol.

Nyckelord

Attityd, Ungdomar, Genusskillnader, Alkoholkonsumtion, Motiveringar

Deklarering

Härmed intygar vi, Johanna Löfvenhamn och Johan Ottosson Nordin att vi på egen hand och utan otillbörlig hjälp genomfört denna studie inom ramen för examensarbetet på socialpsykologiska programmet vid Högskolan i Skövde under vårterminen 2021.

2021-04-15

Johanna Löfvenhamn och Johan Ottosson Nordin

Förord

Vi vill tacka vår handledare, Magnus Jansson för hans hjälp och vägledning i arbetet. Hans konstruktiva kritik och poängteringar har varit väldigt betydelsefulla och givande under arbetets gång. Vi vill även tacka alla respondenter som ställt upp på intervjuerna, utan er hade vi inte kunnat genomföra denna studie och presentera ett givande resultat.

Tack så mycket!

Innehållsförteckning

1. Introduktion och problemformulering	6
1.1 Syfte och Frågeställningar	6
1.2 Disposition	7
2. Teoretisk utgångspunkt	7
2.1 Theory of planned behaviour	8
2.2 Alcohol outcome expectancy theory	9
2.3 Attityder	10
2.4 Social påverkan	10
2.5 Social tuning	11
2.6 Genussystemet	11
3. Tidigare forskning	12
3.1 Genusskillnader	12
3.2 Familjepåverkan	14
3.3 Mediepåverkan	15
3.4 Attityd och motivering till beteende	15
4. Avgränsning	17
5. Metod	17
5.1 Metodval	18
5.2 Urval	19
5.3 Empiriskt instrument	20
5.4 Etiska övervägande	21
5.5 Tillvägagångssätt	21
5.6 Kvalitetskriterier	22
5.7 Analysmetod	23
6. Resultat och Analys	25
6.1 Skillnader och likheter i attityd till alkohol	26
6.1.1 Analys av attityder till alkohol	29
6.2 Faktorer som påverkar tjejers respektive killars attityd till alkohol	30
6.2.1 Analys av faktorer som påverkar tjejers respektive killars attityd till alkohol	31
6.3 Motiveringar av attityd till alkohol	34
6.3.1 Analys av motiveringar	36
7.1 Slutsatser	41
8. Egna reflektioner	41
Referenslista	43

Bilaga 1 - Intervjuguide	0
Bilaga 2 - Samtyckesblankett	2
Bilaga 3 - Informationsbrev	3

1. Introduktion och problemformulering

Ett vanligt förekommande folkhälsoproblem är riskbruk av alkohol (Folkhälsomyndigheten 2020a). Riskbruk av alkohol kan leda till fysiska och psykiska problem för individen och belastar stora delar av samhället. Alkohol har även visat sig vara en av de största riskfaktorerna bland ungdomar, där alkoholanvändning har bidragit till den största faktorn för sjukdom och skada hos ungdomar i åldern 15 – 20 år (Folkhälsomyndigheten 2020a). Enligt statistik från Folkhälsomyndigheten (2020b) har dock alkoholkonsumtionen minskat bland ungdomar i Sverige. Intensivkonsumtion är när individen konsumerat stora mängder alkohol under kort tid. Denna typ av konsumtion har minskat bland både killar och tjejer. Högkonsumtion definieras som när en individ har druckit minst 9 (tjejer) - 14 (killar) standardglas i veckan under en tolv månadersperiod. Högkonsumtion bland ungdomar har däremot minskat sedan datainsamlingen påbörjades 2004 (Folkhälsomyndigheten 2020b). Den förändring som skett har varit positiv och det är väsentligt att studera detta och få en insikt i hur ungdomar tänker kring alkohol.

Med en djupgående studie av attityder och beteende hos ungdomar i åldrarna 15 – 20, kan vi skapa en förståelse för ungdomskulturen kring alkohol. Vi applicerade ett genusperspektiv på detta genom att identifiera möjliga skillnader samt likheter som kunde identifieras mellan könen i deras attityder samt hur de motiverade dem (Nilsson 2015). Hur dagens ungdomars attityder styrs och motiveras var intressant att studera, då den positiva förändring som presenterats i statistiken kunde förklaras utifrån ett socialpsykologiskt perspektiv. Genom att vi applicerade ett socialpsykologiskt perspektiv på förändringen som skett var vårt mål att identifiera hur ungdomskulturen och samhället i sin helhet hade förändrats (Johansson & Lalander 2013). Genom denna studie kunde vi utforska ungdomars attityder samt hur de motiverar sina attityder och bidra med kunskap till olika insatser som arbetar med barn och unga.

1.1 Syfte och Frågeställningar

Syftet med denna studie var att utforska attityder till alkoholkonsumtion bland ungdomar utifrån ett genusperspektiv. Avsikten med studien var även att ge en insikt i vilka faktorer som styr attityder samt hur ungdomar motiverar sina attityder. De frågeställningar som vi har utgått från är följande:

- Finns det likheter eller skillnader mellan tjejer och killar i deras attityd till alkohol? Hur ser de ut?
- Vilka faktorer ligger till grund för tjejer respektive killars attityder till alkohol?
- Hur motiverar tjejer respektive killar sina attityder till alkohol?

1.2 Disposition

Först beskrivs de teoretiska utgångspunkterna i studien och hur de kan hjälpa oss att besvara forskningsfrågorna och syftet. I denna del presenteras teorier med relevans för studien så som: Theory of planned behaviour, Social påverkan, Social tuning och Genussystemet. Här redovisas även attityder och definitionen av begreppet. Efter detta presenteras tidigare forskning om ämnet, samt vilka resultat som har framkommit. Relevansen av tidigare forskning för denna studie beskrivs även här. De tidigare forskningsrönen presenteras under respektive aspekt som de berör: Genusskillnader, familjepåverkan, mediepåverkan och attityder och motiveringar till beteende. Under kapitlet avgränsningar förklaras vad studien kan ta med från tidigare forskning samt vad den tillför till ämnet. Efter detta presenteras den kvalitativa metoden som användes i studien. Här beskrivs även urvalet, instrument, etiska övervägande, kvalitetskriterier, analysmetod och tillvägagångssättet. Därefter presenteras resultatet som framkommit ur analysen relaterat till forskningsfrågorna i studien. Resultatet och analysen finns beskrivna under de tre forskningsfrågorna som studien har utgått ifrån. Slutligen beskrivs diskussionen som förts om resultatet och de slutsatser som forskarna kommit fram till utifrån resultatet och kopplingen mellan alla delar av studiens design. Här redogörs även för studiens svagheter och vad andra forskare kan lära sig från den.

2. Teoretisk utgångspunkt

De teorier som diskuteras nedan är viktiga i vår resultatpresentation, då vi med hjälp av dessa kan besvara forskningsfrågorna och syftet för studien. Varje teori var tänkt att hjälpa oss på olika sätt. Utifrån Theory of planned behaviour kan vi se om attityden speglas i beteendet eller om det finns andra aspekter som väger tyngre, exempelvis kontrollaspekten, och med teorin Social påverkan kan vi utforska respondenternas attityder utifrån vad de sa i intervjuerna. Social tuning kunde hjälpa oss ytterligare med att utforska attitydernas grund. De teorier som nämnts här kan även hjälpa oss i utforskningen av motivering för attityden samt beteendet i olika

situationer. Genussystemet ger oss en grund för utforskning av genusskillnader och hur det kan se ut i de olika forskningsfrågorna.

2.1 Theory of planned behaviour

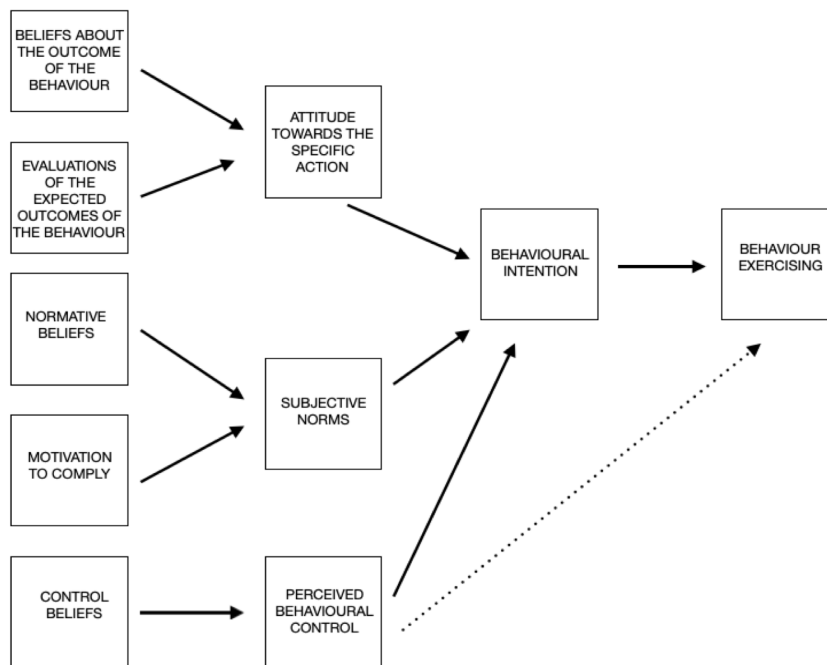
Theory of planned behaviour (TPB) beskrivs i Stroebe (2011, ss. 36-38) som en modifiering av theory of reasoned action. Denna teori utvecklades med samma grund som reasoned action, dvs. att avsikten till ett beteende påverkades av attityder och subjektiva normer (Ajzen 1988, 2005 se Stroebe ss. 36-38). Ajzen (1988, 2005 se Stroebe ss. 36-38) lade till hur individer upplever sin kontroll över beteendeförändring, vilket saknades i Theory of reasoned action. I denna studie kan vi använda oss av Theory of planned behaviour för att utforska de faktorer som styr ungdomars attityd till alkohol. Individens förväntningar på resultatet av ändrat beteende hamnar i fokus, då förväntningarna styr attityden enligt modellen (se Figur 1) som presenteras i Stroebe (2011). Modellen bygger på faktorer som styr beteende, allt ifrån attityder till upplevd kontroll över egna beteenden och subjektiva normer. Attityden till beteendet bildas av individens förväntningar på resultatet samt en utvärdering av detta, vilket kommer från det planerade beteendet (se Figur 1). De subjektiva normerna bygger på individens motivation att följa det planerade beteendet och de normativa värderingarna (Stoebe 2011, ss. 36-38). Den upplevda kontrollen över det planerade beteendet kommer från individens tolkning av huruvida hen tror att målet med det planerade beteendet kan uppnås. Känner individen att målet inte kan uppnås på grund av olika faktorer kan individen uppleva avsaknad av kontroll över sitt beteende. Stroebe (2011) menar på att dessa faktorer påverkar individens avsikt med beteendet. Faktorer som påverkar den upplevda kontrollen kan inte kopplas till individens avsikt med beteendet, utan de styr hur beteendet kan utövas (Stoebe 2011).

Subjektiva normer menar vi kan komma från media, vänner eller familj medan den upplevda kontrollen kan kopplas till lagstiftningen, grupptryck eller auktoritära direktiv. Individen kan då uppleva att den egna kontrollen begränsas. Detta beskriver Stroebe (2011) som styrande av en individs avsikt för att genomföra ett visst beteende.

Individens attityd kan i vår studie påverkas genom konformitet (Strobe 2011). Forsyth (2017 s. 194) beskriver konformitet som en anpassning av individens handlingar, känslor, åsikter och bedömning för att undvika avvikelser från gruppens tankar kring dessa. I denna studie kan vi

med TPB se vilken betydelse individens attityd har för hens avsikt att genomföra ett visst beteende genom att se om attityden reflekteras i beteendet.

Vi kan med hjälp av modellen nedan se hur betydelsefulla de olika rutorna är för individens attityd och beteende i olika situationer (se Figur 1). Theory of planned behaviour är användbar i denna studie för att få en övergripande bild över hur respondenterna ser på sina egna situationer och om attityden reflekteras i beteendet. I vissa situationer som kom upp i denna studie visade det sig att andra rutor var mer betydelsefulla och att attityden inte reflekterades i beteendet.

Figur 1. Theory of planned behaviour (Stroebe 2011, s.37).

2.2 Alcohol outcome expectancy theory

Alcohol outcome expectancy theory bygger på ett antagande av att motivering till att dricka alkohol grundar sig i individens negativa eller positiva förväntningar (Jones, Corbin & Fromme 2001 se Strobe 2011, s.143). Stroebe (2011) beskriver de positiva förväntningarna som att individen skulle bli mer social och avslappnad. Dessa exempel ska vara motiverande för

individer att dricka. De negativa förväntningarna exemplifieras med bakfyllor och kan motivera individen till att inte dricka (Stroebe 2011). Denna teori är användbar, då den visats vara ett bra komplement för studier gällande individers beteende kring alkohol (Jones, Corbin & Fromme 2001 se Stroebe 2011, s.144). Detta är användbart för oss i utforskandet av ungdomars motiveringar till attityder och beteende.

2.3 Attityder

Attityder definierades i Nilsson (2015, s.57) utifrån tre komponenter: *kognitiv, emotionell och beteendebenägenhet*. Den kognitiva komponenten har med individens tendens att uppmärksamma ett bestämt objekt, medan den emotionella komponenten handlar om känslomässiga reaktioner hos individen. Beteendebenägenheten handlar om ett specifikt beteende hos individen. Nilsson (2015, ss. 97-98) tog även upp attitydmätning som kan göras på ett enkelt sätt utifrån en skala som mäts från positiv till negativ attityd. Detta är ett kvantitativt sätt att mäta attityd, vilket vi kunde använda som en bas för att sedan vara mer djupgående i vad respondenterna sa. Detta gav oss en förståelse för hur attityderna är kopplade till de tre komponenterna. Det är även viktigt att se sambandet mellan attityd och beteende. Aronson, Wilson och Akert (2014, s. 203) skrev att attityder kan uttryckas som *explicita* och *implicita*. Innebörden av *explicita* attityder beskrivs som individens medvetna förhållningssätt till ett ämne, medan *implicita* attityder behandlar ett ofrivilligt förhållningssätt hos individen som även kan vara undermedvetet (Aronson, Wilson & Akert 2014). Med djupgående intervjuer kan detta ge oss en bättre förståelse för respondenternas attityder.

2.4 Social påverkan

Social påverkan handlar om hur individen anpassar sig till andra genom konformitet, där de följer gruppens normer, värderingar och regler. Detta sker genom att individen håller med och det benämns som *private acceptance*, men individen kan även anpassa sig till gruppen utan att hålla med och det benämns som *public compliance*. Individen anpassar sig utifrån gruppens betydelse för den enskilde individen och det styr även gruppens inflytande (Aronson, Wilson & Akert 2014, ss. 255-256). Enligt Nilsson (2015, s. 106) är detta en emotionell process där det normativa inflytandet gick före eventuella motsättningar för att undvika att hamna utanför gruppen. Individen kan gå emot sina egna värderingar för att få ett godkännande av gruppen, där normativa påtryckningar från nära och kära var en viktig del i detta (Aronson, Wilson & Akert 2014). Social påverkan bygger på gruppens betydelse för individen, däremot kan det

finnas möjligheter att avvika från gruppens ideal och normer om man tidigare hade rättat sig efter dem och då utan att följderna blev för stora. Påverkan från gruppen är lika stark som betydelsen den har för individen (Aronson, Wilson & Akert 2014).

2.5 Social tuning

Social tuning beskrivs i Aronson, Wilson och Akert (2014, s. 146) som en social process där individen antar andras attityder och ändrar sina egna attityder därefter. Denna ändring av attityd sker ofta omedvetet och kan ske både bland nära vänner samt i första mötet med människor. Detta kopplas till individens bristande kontroll över sina egna handlingar, samt en önskan om att bli accepterad (Aronson, Wilson & Akert 2014). Detta kan vi använda oss av i vår studie, då anpassning av attityder och beteende är intressant att titta på ur ett genusperspektiv. Vi vill se om det finns skillnader eller likheter i denna anpassning. Även om det ofta sker omedvetet så tog vi med genus- och riskaspekter som diskuteras nedan i åtanke vilket kan ha en effekt för huruvida individen fattar ett medvetet eller omedvetet beslut.

2.6 Genussystemet

Gisselmann, Hemström och Toivanen (2018 ss. 69-71) skriver om *Genussystemet* och att det finns förväntningar och föreställningar om skillnader mellan könen som individen måste hålla sig till. De tar upp två grundprinciper som upprätthåller Genussystemet: *könens isärhållande* och *mannen som norm* (Hirdman 2003 se Gisselmann, Hemström och Toivanen 2018, s. 69). Samhället har en enorm påverkan på individen. Gisselmann, Hemström och Toivanen (2018) tar upp könsroller och menar att samhällets påverkan på individen sker genom sociala begränsningar för kvinnor och män. Det påpekas även att det finns förväntningar på individens egenskaper och beteende baserat på kön. Detta betyder att människor inte var helt fria att göra egna val, utan måste handla utifrån de förutsättningar som de har blivit tilldelade. Det har historiskt sett varit mer socialt accepterat för män att dricka alkohol (Gisselmann, Hemström & Toivanen 2018). De förväntningar som finns på kvinnor enligt genussystemet berörde mer traditionellt feminina aspekter av beteendet. En kvinna som visade vissa manliga egenskaper fick en högre status, om hon däremot visade för många manliga egenskaper ansågs hon förlora sin femininitet. Detta har visat på en minskning i de västerländska samhällen, då normerna har förändrats över tid. De egenskaper som tidigare ansågs vara manliga har inte längre lika stor påverkan på kvinnors femininitet. Gränsen mellan det som anses som manligt och kvinnligt

visar sig inte vara lika tydlig som tidigare, däremot finns gränsen kvar mellan könen (Gisselmann, Hemström och Toivanen 2018).

Den traditionella mansrollen menar Gisselmann, Hemström och Toivanen (2018) är en hälsorisk, då riskfyllda beteenden är vanligare hos män. Riskfyllda beteenden innefattar olyckor, alkohol- och drogmissbruk och självmord. Robertson (2007, s. 152) beskriver risktagande som mäns deltagande i beteenden som potentiellt kan vara skadliga och han relaterar detta till maskulinitet. Han beskriver maskulinitet som processen att vara eller att bli en man, vilket kan ha en negativ påverkan på mäns hälsa. Robertson (2007, s. 152) skriver även om hur yngre män har hedonistiska beteenden och tar risker som är nödvändiga för att minska risken för social isolering. *Hedonism* definieras som upplevelsen av positiva emotioner som påverkar individens välmående positivt. Detta förklaras inte bara med de traditionella positiva emotionerna, utan även att det inkluderar allt som individen upplever som behagligt eller obehagligt (Kahneman, Diener & Schwarz 1999 se Calvo & Peters 2014, s.18). Vi vill utforska ungdomars riskbeteende och hur de tänker kring dessa beteenden (Robertson 2007). Den minskning i alkoholkonsumtion bland ungdomar som visas i statistiken från Folkhälsomyndigheten (2020b) tyder på att utvecklingen i samhället har utmanat genusystemet som beskrivs ovan. Därför vill vi ta reda på hur dagens ungdomar reflekterar kring alkohol.

3. Tidigare forskning

De artiklar som behandlas nedan anses vara av relevans för vår studie, då de tar upp punkter som kan kopplas till syfte, frågeställningar och teoretisk utgångspunkt. Genuskillnader är relevant för studien, då syftet var att utforska om det fanns genuskillnader. Familjepåverkan och mediepåverkan är relevanta områden, då de dels kan kopplas till ungdomarnas motivering till sina attityder och dels med hjälp av Theory of planned behaviour kan klassas som bakomliggande faktorer till en viss attityd.

3.1 Genuskillnader

I en kvantitativ studie som genomförts av Evans, Lester, Midford, Cahill, Foxcroft, Waghorne och Venning (2019) undersöktes negativa aspekter samt bidragande faktorer till alkoholkonsumtion hos ungdomar. Resultatet av studien påvisade att det inte förekom några könsskillnader, och att debutåldern inte hade någon påverkan på individens alkoholkonsumtion

(Evans et al. 2019). Tidigare forskning som låg till grund för Evans et al. (2019) studie indikerade motsatsen där skillnader hade konstaterats mellan könen. Killarna hade en större tendens till att debutera tidigare än tjejer och även mängden konsumtion var högre bland killarna. Den minskade skillnaden i alkoholkonsumtion mellan könen kan eventuellt grunda sig i att killar antingen hade minskat eller att tjejer hade ökat i sin konsumtion (Evans et al. 2019). Delar av denna studie kan förstärka vårt resultat gällande alkoholdebut hos respondenterna.

En kvantitativ studie som publicerades av Andersson, Hibell, Beck, Choquet, Kokkevi, Fotiou, Molinaro, Nociar, Sieroslowski och Trapencieris (2007), är av relevans för undersökningen av eventuella förändringar i ungdomars inställning och användande av alkohol. Resultatet av studien visade att det generellt förekom frekvent alkoholkonsumtion hos hälften av de ungdomar som deltog i undersökningen, där killarna var mest framträdande i statistiken. När proportionen av hur ofta och hur mycket konsumtion av alkoholhaltiga drycker analyserades påvisades det inte några tydliga skillnader i konsumtionen mellan tjejer och killar i Sverige. Andra skillnader som kunde identifieras var att killar oftare drack sig redlösa än tjejer (Andersson et al. 2007).

En relevant kvantitativ studie för denna undersökning publicerades av Kyrrestad, Mabelle, Adolfsen, Kuposov och Martinussen (2020), där de undersökte alkoholanvändning hos ungdomar utifrån theory of planned behavior (TPB). Fokus låg även på att identifiera eventuella genusskillnader i attityd och beteende i förhållande till alkoholkonsumtion. Resultatet visade på en del skillnader mellan könen, bland annat att tjejer tenderar att dricka mer frekvent och att killar hade en högre benägenhet att debutera tidigare. Attityden samt förhållandet till alkohol påverkades av en eventuell förväntan av önskvärt beteende som de antog att deras föräldrar och vänner hade på dem. Den eventuella förväntan kunde finnas hos båda könen (Kyrrestad et al. 2020). En förklaring till att tjejerna konsumerade mer alkohol kunde vara ett resultat på att stigma och normer hade förändrats, eftersom det blivit mer accepterat för tjejer att dricka. Det kunde även kopplas till tjejers tidigare mognad, där de bland annat kunde förekomma i sällskap med äldre individer som har tillgång till alkohol. Kyrrestad et al. (2020) upptäckte även i sin studie att killars drickande i större utsträckning var ett resultat av gruppträck och önskan om delaktighet, medan det hos tjejer fanns en förväntan av en positiv upplevelse i samband med drickande. Denna studie är av relevans för kopplingen mellan vårt arbete och den teoretiska utgångspunkten i TPB.

3.2 Familjepåverkan

I en kvantitativ studie undersökte Hellandsjø, Watten, Foxcroft, Ingebrigtsen, och Relling (2002) det normativa ungdomsdrickandet samt vilka faktorer som bidrog till genuskillnader. Studien visade på att familjesocialiseringen var en bidragande faktor i ungdomarnas inställning till drickande av alkoholhaltiga drycker, där det indikerade att familjestöd och kontroll är viktiga aspekter att ta i beaktande. Alkoholdebuten skedde i samma utsträckning hos både tjejer och killar. Sammanhanget för där det förekom skilde sig dock åt. Killar hade i större utsträckning sin alkoholdebut i hemmet och tjejer snarare utanför hemmet (Hellandsjø et al. 2002). Denna studie visar på en koppling mellan familjestöd och kontroll som vi sedan kan identifiera i vårt resultat.

I artikeln *The increased trend of non-drinking in adolescence: The role of parental monitoring and attitudes toward offspring drinking* av Larm, Livingston, Svensson, Leifman och Raninen (2018) studerade författarna eventuella orsaker som kunde vara bidragande till att allt fler ungdomar avstår från att dricka alkohol. Genom en kvalitativ studie med semistrukturerade intervjuer kom de fram till att det inte fanns något som indikerade att föräldrar hade en direkt påverkan på den minskande trenden, däremot kunde de finna kopplingar mellan stark föräldrakontroll och ungdomar som inte dricker. Det studien kunde visa var att det fanns skillnader mellan könen i vilka faktorer som hade en större påverkan på ungdomarna. Attityder som kom från fadersfiguren hade en större påverkan på de icke-drickande killarna medan en högre övervakning och kontroll från föräldrar hade en större påverkan på de icke-drickande tjejerna. Larm et al. (2018) fann dock att de ungdomar som befann sig i en grupp där drickande förekom har en större sannolikhet att själva börja dricka. De konstaterade att samspel mellan föräldraskap och miljöfaktorer kunde eventuellt ha varit en bidragande faktor till om ungdomar valde att dricka eller ej, vilket vi även kan se i vår studie.

Garcia, Serrera, Zacaes, Calafat och Garcia (2019) genomförde en studie där de studerade olika föräldrastilar. Syftet för studien var att identifiera samband mellan föräldrastilar och ungdomars alkoholanvändning. De fann två stilar som hade störst påverkan, där den ena var av skyddande karaktär och den andra kategoriserades som en riskfaktor. Den stil som minimerade risken för alkoholanvändning bestod av ett involverande och öppet föräldraskap medan den stilen som ökade risken för alkoholanvändning karakteriserades som auktoritär, oengagerad och strikt. Studien visade även på att föräldrarna var en väsentlig faktor för ungdomarna, även

när andra inflytanden som media och vänner blev allt mer viktiga. Det påverkade deras motivation till att dricka men även för att inte dricka. Det som gav bäst resultat till att motivera ungdomarna till att avstå från att dricka var föräldrastilen som var öppen och engagerad utan att vara strikt. Det var mer förekommande hos tjejer att motivera för att inte dricka, medan killarna motiverade för att dricka (Garcia et al. 2019). Resultatet för denna studie visar på skillnader mellan könen, vilket återspeglas i vårt resultat.

3.3 Mediepåverkan

Media har blivit en del av vardagen för många individer och studier görs för att undersöka om det finns korrelationer mellan alkoholkonsumtion och medieanvändande bland ungdomar. En kvantitativ studie angående detta ämne publicerades av Törrönen, Samuelsson och Roumeliotis (2020) där deras resultat belyste medias påverkan. Detta diskuterades även i våra intervjuer. Resultatet för deras studie visade att sociala nätverk underlättade för de unga att organisera och diskutera eventuella planer för evenemang där alkohol konsumeras. Det utökade och utmanade gränser samt involverade individer i situationer där alkohol band dem samman. Hemmafesterna fortsatte i de digitala utrymmen ungdomarna socialiserar sig i. I och med detta ökade även möjligheten för föräldrar att ha kontroll på sina barn genom media, vilket bidrog till att alkoholkonsumtionen reducerades bland ungdomar. Resultatet visade att medieanvändandet gav en avgörande effekt, där ungdomar drack mindre till följd av att det fanns en överliggande oro av att ens delaktighet i drickande kunde publiceras på sociala nätverk. Detta förekom mer frekvent hos de kvinnliga respondenterna än de manliga, där faktorer som exempelvis objektivering och sexualisering var bidragande i deras oro. En slutsats som drogs var att detta kunde leda till att tjejer påverkades i större utsträckning av den digitala vardagen vi lever i, när det kom till alkoholkonsumtion. Det gick även att påvisa att grupstrycket minskar när de unga socialiserar sig genom digitala kanaler än i fysiska sällskap, när det kom till alkoholkonsumtion (Törrönen, Samuelsson & Roumeliotis 2020).

3.4 Attityd och motivering till beteende

Lac och Donaldson (2016) undersökte i sin studie attityder till alkohol, motiv, normer och personlighetsdrag. De gjorde en longitudinell studie för att se om de kunde med hjälp av denna klassificera individer som icke-drickare, medelmåttiga drickare och tunga drickare. Vad de kom fram till var att attityd till alkohol, motivering och normer verkade vara viktigare i klassificeringen av individer än vad personlighetsdrag var. I resultatet presenterade de hur de

parvis hade jämfört de olika typerna av drickare och kommit fram till effekten av de olika aspekterna som de använt som mått för beteende. Studien visade att attityder, sociala motiv, förstärkningsmotiv, närmsta vännernas normer, bekantas normer och sensationssökande hade störst effekt på beteendet rankat efter den ordningen de står i (Lac & Donaldson 2016). Vad de kunde ta med sig från denna studie var hur formbara attityder och motivationer är baserade på tron om hur något var. Värderingar och sociala motiv ansågs som riskvariabler och tas ofta med i kampanjer för att hjälpa problematiskt drickande (Lac & Donaldson 2016). Att attityder, motiveringar och sociala motiv har en sådan stor effekt på beteende gör att vi kan använda oss av det som Lac och Donaldson (2016) presenterade. Detta för att se om vi kan förstärka deras resultat i huruvida attityden reflekteras i beteendet eller inte. Det kunde även vara så att normer och sociala motiv återspeglades i beteendet, medan attityden motsätter sig beteendet. Motivering för att konsumera alkohol är en central del i vår studie, vilket gör att deras resultat är både väsentligt och intressant.

Davies, Paltoglou och Foxcroft (2017) undersökte med hjälp av kvantitativ metod huruvida implicita attityder till alkohol kan förbättra förutsägelsen av benägenhet och beteende med hjälp av Prototype Willingness Model (PWM). Prototype Willingness Model beskrivs som en "dual process model" vilket betyder att det fanns två olika vägar eller processer som leder fram till en individs beteende. En av dessa var en väg som var planerad av attityder, subjektiva normer och avsikter, denna väg kallades för "The reasoned action pathway". Den andra vägen var oplanerad och tog med oavsiktliga men medvetna risker som ofta togs i sociala situationer och kallades för "The social reaction pathway" (Davies, Paltoglou och Foxcroft 2017). Resultatet de kom fram till var att det inte fanns någon stark koppling till att implicita attityder till alkohol kunde förbättra förutsägelsen av benägenhet och beteende över hela urvalet. Däremot så fann de att bland de äldre deltagarna som var universitetsstudenter att implicita attityder till alkohol faktiskt kunde hjälpa till med förutsägelsen av benägenhet och beteende men bland de yngre deltagarna var det benägenhet som var den starkaste aspekten för att förutsäga beteenden (Davies, Paltoglou & Foxcroft 2017). Detta resultat är av relevans för vår koppling mellan resultat och attityder i vår studie.

I artikeln *Why Do Adolescents Drink? Motivational Patterns Related to Alcohol Consumption and Alcohol-Related Problems* av Comasco, Berglund, Orelund och Nilsson (2010) undersökte författarna genom kvantitativ metod vilka motivationsmönster som associerades med ungdomars drickande. De fann tre olika upprepningsmönster, sociala motiv, coping- och

dominansmotiv. Sociala motiv tillhörde den positiva aspekten för motivation att konsumera alkohol. Individen dricker för att det var roligt och givande, samt skapar situationer för sociala kontakter. Detta ansågs vara ett accepterat beteende i samhället, medan coping-, och dominansmotivet hade negativa associationer. Coping associerades med självmedicinering, där drickandet sker till följd av att vilja dämpa känslor och för att må bra. Dominansmotivet kopplades till att individen inte ville tappa självkontrollen och drack för att framstå som tuff.

Comasco et al. (2010) kunde konstatera med sin studie att det inte fanns några skillnader mellan könen i deras motivering till alkoholkonsumtion. Forskarna misstänkte att detta kunde grunda sig i en kulturell aspekt, där svenska och nordiska tjejer och killar har liknande motiv till att konsumera alkohol (Comasco et al. 2010).

4. Avgränsning

I den tidigare forskningen som presenterats ovan låg fokus på sambandet mellan ungdomar och alkoholanvändning. Flertalet artiklar redogjorde för olika faktorer som påverkar ungdomars attityder och beteende. Vi har kunnat koppla delar av dessa artiklar till en diskussion kring vårt syfte och våra forskningsfrågor. I vår studie undersöker vi genuskillnader i attityder, faktorer och motiveringar till ungdomars drickande och icke-drickande. Delar av resultatet som presenterades i Törrönen, Samuelsson och Roumeliotis (2020) kunde inte användas i vår studie på grund av forskningsdesignen. Majoriteten av den tidigare forskning som presenterats är kvantitativ medan denna studie hade ett kvalitativt metodval. Vår studie har liknande utgångspunkter som tidigare forskning, däremot vill vi få fram en mer djupgående förståelse för ungdomars attityder till alkohol.

5. Metod

I detta avsnitt diskuterar vi och redogör för metodval, datainsamlingsmetod samt vilka urvalskriterier som var satta för denna studie. Därefter kommer en presentation av transkriberingsprocessen och en redogörelse för val av analysmetod samt hur vi gick till väga för att säkerhetsställa studiens trovärdighet, etik och kvalitet.

5.1 Metodval

Detta är en kvalitativ studie, där insamling av data genomfördes genom enskilda intervjuer. Valet av en kvalitativ forskningsmetod var för att vi ville undersöka de faktorer som kunde ha en påverkan på ungdomars attityder och förhållningssätt till alkohol. Tidigare undersökningar har utifrån kvantitativa data visat på en nedåtgående trend bland ungdomar. Vi ville analysera ungdomarnas attityder, tankar samt åsikter på djupet genom semistrukturerade intervjuer. Intervjuerna genomfördes enskilt med respondenterna för att få fram individuella tankar och erfarenheter. Samtalen spelades in för att minimera risken att informationen skulle gå förlorad samt för att ge en mer gynnsam och obehindrad diskussion mellan parterna (Bryman 2018). Vi använde oss av semistrukturerade intervjuer, vilket är av väsentlighet för att kunna säkerhetsställa en reliabilitet, där svaren kunde jämföras med varandra för att finna eventuella genuskillnader. Validitet är en viktig aspekt att ta med, då det eftersträvas att tolkningen av det insamlade materialet skulle vara så korrekt som möjligt. Detta kunde vid behov göras genom återkoppling med respondenterna (Bryman 2018).

Denna studie är byggd på en interpretivistisk ansats, då det finns en öppenhet i både studiens forskningsfrågor och intervjufrågor. Det finns en öppenhet för tolkningar både från respondenterna och forskarna, vilket gjorde att studien blev mer flexibel (Schwartz-Shea & Yanow 2012). En interpretivistisk ansats gav forskarna utrymme för justeringar som gjordes i intervjuguiden (se 5.5 Tillvägagångssätt). Denna möjlighet fanns även för forskningsfrågorna om intervjuerna och analysen hade givit ett oväntat resultat (Schwartz-Shea & Yanow 2012). Styrkan av en interpretivistisk ansats i denna studie var att ge respondenterna en möjlighet att tolka de frågor som ställdes och forma sina egna svar, vilket i sin tur tolkades av forskarna och presenterades i ordagranna citat (Schwartz-Shea & Yanow 2012). En sådan öppenhet i studien är viktig för vårt syftet.

Grundtanken för studien var att intervjuerna skulle utföras på de skolor som eleverna gick på. Vi behövde dock ta hänsyn till den rådande pandemin som har haft en stor påverkan på vårt samhälle. Detta ledde till att vi genomförde intervjuerna på distans och i digital form. I och med detta behövde vi ta nya aspekter i beaktande, där bland annat tekniska problem samt kommunikationsstörningar kunde tillkomma. En viktig aspekt att ta hänsyn till var att samtalen blir mer anonyma, vilket kan resultera i både negativa och positiva effekter. Vi som intervjuare blev mer anonyma och påverkande faktorer som etnicitet, ålder och kön blev mindre

framtonade. Intervjumetoden via nätet kan ha påverkat resultatet positivt i den bemärkelsen att om respondenternas känt sig mer bekväma i situationen, kan de ha gett svar som utgår från deras egna åsikter och erfarenheter och inte ett svar som förväntas (Bryman 2018).

Negativa aspekter som kan tillkomma med telefonintervjuer enligt Bryman (2018) är bland annat att det kan uppkomma svårigheter att identifiera respondenterna. Det kan innebära svårigheter med att kontrollera deras ålder, vilket är en relevant faktor i denna studie, då urvalsgruppen är ungdomar som är i åldrarna 15 - 20 år. Detta löste vi genom att använda oss av Zoom, där vi använde oss av videokamera när vi genomförde intervjuerna. Detta gav oss möjlighet att kunna interagera med respondenterna genom video så att vi inte gick miste om viktiga aspekter för vår kommunikation (Bryman 2018). När vi talar och diskuterar använder vi oss av mer än bara vårt talspråk, vilket är väsentligt för en intervju, då våra gester och kroppsspråk kan avslöja viktiga detaljer om individens tänkande (Goldin-Meadow 1999). Dock var det tre respondenter som inte hade eller inte ville ha på sina kameror, vilket gjorde det svårt för oss att identifiera och kontrollera att de tillhörde urvalsgruppen (Bryman 2018).

5.2 Urval

Urvalet för denna studie var en kombination av ett bekvämlighetsurval och ett målstyrt urval, då utgångspunkten grundade sig i förutbestämda kriterier samt att respondenterna valdes efter tillgänglighet. Valet av urval grundade sig i att nå relevanta respondenter för denna studie (Bryman 2018). Studien riktade sig till ungdomar i åldern 15 - 20 år, bosatta i Sverige. Valet av åldersgrupp baserades på statistiken från Folkhälsomyndigheten (2020b). Vi valde åldrarna 15 - 20 år, då vi ville utforska ungdomars attityder, motiveringar och vilka faktorer som styr dessa. Medelåldern för respondenterna var 17,4 år, och respondenterna behövde inte ha konsumerat alkohol tidigare. Studien eftersträvade en jämn representation mellan könen, vilket vi ansåg vara av väsentlighet för studiens syfte. Vi genomförde intervjuer med tretton respondenter, där vi intervjuade sju tjejer och sex killar. Tre av dessa intervjuer räknades som bortfall till följd av bristande kommunikation, då materialet från dessa intervjuer inte var tillräckligt för att kunna besvara studiens forskningsfrågor (Bryman 2018).

Tabell 1

Översikt över respondenter.

Respondent	Könstillhörighet	Ålder	Intervjudatum
R1	Kvinna	15 år	5 / 3 - 2021
R2	Man	18 år	8 / 3 - 2021
R3	Kvinna	15 år	8 / 3 - 2021
R4	Kvinna	19 år	9 / 2 - 2021
R5	Man	18 år	10 / 3 - 2021
R6	Man	17 år	13 / 3 - 2021
R7	Kvinna	16 år	15 / 3 - 2021
R8	Man	18 år	16 / 3 - 2021
R9	Man	18 år	16 / 3 - 2021
R10	Man	20 år	16 / 3 - 2021

5.3 Empiriskt instrument

Intervjuguiden (se Bilaga 1) delades in i fyra delar: bakgrundsfrågor, *attityder*, *faktorer* och *motivering*. Detta gjordes för att vi enkelt skulle kunna se vilka intervjufrågor som var kopplade till vilken forskningsfråga. Alla delar kom från forskningsfrågorna förutom bakgrundsfrågorna som var grundläggande för studien. Första forskningsfrågan kopplades till attityddelen, andra forskningsfrågan kopplades till delen som berörde faktorer och tredje forskningsfrågan kopplades till motiveringsdelen. Intervjufrågorna kopplades till dessa delar med olika nivåer av fördjupning. Bakgrundfrågorna var grundläggande för studiens urval och för att vi skulle kunna använda oss av ett genusperspektiv. Frågorna som kopplades till attityder och motiveringar hade olika fördjupningsnivåer. En del av frågorna var grundliga medan andra var mer djupgående, då vi utforskade respondenternas tankar, reflektioner och resonemang om alkohol. Frågan “Gillar du att dricka alkohol?” utforskade exempelvis attityder direkt med följdfrågor som fördjupar förståelsen av vad det var som individen gillade eller inte gillade med

alkohol. Frågan om faktorer grundade sig i basfrågor med djupgående följdfrågor, då vi ville undvika att göra antaganden kring vilka faktorer som ungdomarna menade var meningsfulla.

5.4 Etiska övervägande

Vi tog fram ett informationsbrev samt en samtyckesblankett för att belysa respondenternas rättigheter och ge dem en inblick i studiens syfte, samt detaljer om deras deltagande. Detta gjorde vi i enighet med de fyra grundläggande etiska aspekterna: *frivillighet*, *integritet*, *konfidentialitet* och *anonymitet* (Bryman 2018). Studien genomfördes på frivilliga premisser och respondenterna kunde när som helst under studiens gång avbryta sin medverkan. Vid transkriberingen tog vi bort alla namn samt personlig information, för att se till att inget kunde spåras tillbaka till respektive respondent. För att ytterligare säkerställa respondenternas integritet gav vi samtliga respondenter nya beteckningar (se Tabell 1). Det insamlade materialet kommer att raderas från samtliga datafiler när examensarbetet är godkänt. Datan som kunde identifiera deltagarna behandlades så att det inte var tillgängligt för icke berörda, enligt konfidentialitetskravet (Bryman 2018). Materialet användes enbart för denna studie enligt nyttjandekravet, vilket klargjordes i det brev (se Bilaga 3) respondenterna fick ta del av innan intervjuerna påbörjades. Syftet för studien var att identifiera och utforska genuskillnader i ungdomars motivationer för attityder och bakomliggande orsaker till alkoholkonsumtion. Då ämnet för studien kan vara känsligt, gick vi igenom informationsbrevet samt samtyckesblanketten (se Bilaga 2) muntligt med varje respondent innan vi påbörjade intervjun. Vi gjorde detta för att de skulle få en inblick i syftet samt för att säkerställa att de hade tagit del av och förstått innebörden av medverkan i studien

5.5 Tillvägagångssätt

Vi skickade ut informationsbrev och samtyckesblanketter till gymnasieskolor för att försöka få kontakt med lärare som kunde föra vidare informationen till eleverna. Vi delade ut vår kontaktinformation för att de som var intresserade skulle kunna få tag i oss om de ville delta. Eftersom att vi hade problem med att få kontakt med skolor för att leta respondenter vände vi oss till ett bekvämlighetsurval, då vi insåg att vi behövde sätta igång med intervjuerna. De vi kontaktade utanför skolorna fick även ta del av informationsbrevet och samtyckesblanketten innan intervjutillfället. Alla respondenter fick var sin unik länk till mötet skickat till dem via mail eller genom andra plattformar. När vi hade påbörjat intervjuerna började vi få in fler respondenter. I detta skede insåg vi även hur de första intervjuerna vi genomförde inte var

givande och vi upptäckte problem i vår intervjuguide som korrigerades. Detta gjorde att vi tog oss an fler intervjuer, då de första tre inte gav djupgående svar. Alla intervjuer spelades in, då respektive respondenterna godkände detta. Vi frågade respondenterna innan vi gick igenom samtyckesblanketten, eftersom att vi ville ha den delen inspelad för att säkerhetsställa att de hade tagit del av all information.

När vi hade genomfört intervjuerna påbörjade vi transkriberingen. Vi delade upp inspelningarna så vi hade fem var att transkribera. Detta gjorde vi för att spara så mycket tid som möjligt. Transkriberingen innehöll inga namn som respondenterna hade tagit upp under intervjun, då dessa inte var relevanta för syftet, men även för att säkerhetsställa respondenternas anonymitet och integritet. Däremot tog vi med allt annat som respondenterna sade som inte var avslöjande för deras identitet. De som deltog markerades som "respondent". Transkriberingen var väldigt enkel för att vi lätt skulle kunna separera frågor från svar och det var tydligt märkt vem det var som talade utan att nämna namn.

Analysen genomfördes tillsammans och vi arbetade hårt med att båda två skulle ge sin tolkning på både kodningen och tematiseringen av dessa koder. Arbetet gick ut på diskussion, utmaning och försvar i alla steg. Detta för att vi skulle kunna säkra att resultatet var givande och saknade fördomar. Efter kodning och tematisering sammanställde vi analysen i en tabell som delades in enligt koppling mellan subtema, tema och forskningsfråga (se Tabell 2). Vi använde oss av vad respondenterna sagt för att motivera tematiseringen. Efter detta påbörjades resultatdiskussionen och presentationen av denna.

5.6 Kvalitetskriterier

Den interna reliabiliteten säkrades sedan genom diskussion och motivering av tolkningar av analysen. Detta gjordes för att vi skulle kunna komma fram till en gemensam tolkning i analysen (Bryman 2018). Enligt Bryman (2018) betyder intern reliabilitet att forskarparet gemensamt kommer överens om hur det insamlade materialet ska granskas. Detta förhållningssätt hjälpte med den interna reliabiliteten, däremot var det svårare att arbeta med den externa reliabiliteten. Arbetet som genomfördes för detta ligger i detaljerade beskrivningar av miljö, arbetsprocess och arbete med att identifiera och möjligtvis eliminera potentiell bias i analysen (Bryman 2018). Detta för att resultaten skulle kunna replikeras. Extern reliabilitet handlar enligt Bryman (2018) om huruvida studien kan upprepas i så stor utsträckning som

möjligt. Han benämner även svårigheter med detta vid användande av kvalitativ metod, där sociala aspekter som kontext och förutsättningar kan vara svåra att återskapa. Med de steg som beskrivits ovan menar vi på att vårt arbete kan bidra till en bra grund för framtida forskare att replikera denna studie och få liknande/samma resultat (Bryman 2018).

Den interna valideringen säkerställdes med hjälp av tydliga kopplingar mellan teoretiska utgångspunkter och begrepp som används i studien. Intern validering behandlar hur väl observationer stämmer överens med de teoretiska idéer som utvecklas. Ett gediget arbete med analys av data låg till grund för valideringen av studien i sin helhet och arbetet med intervjufrågor, metodval och urval gav en god koppling genom hela studien (Bryman 2018). Den externa validiteten var återigen problematisk att arbeta med i kvalitativa studier, då det rör sig om i vilken utsträckning resultatet kan generaliseras i andra sociala miljöer. En svårighet är att specifika miljöer och sociala situationer som studien genomfördes i kan påverka resultatet. Det arbete som gjordes för att neutralisera dessa aspekter var att vi dokumenterade intervjuerna tydligt och gav tydliga beskrivningar av effekter som omständigheterna kan ha på resultatet. Valet av tid och plats för intervjuerna var viktigt, då även det kan ha en effekt (Bryman 2018).

5.7 Analysmetod

I denna studie har en tematisk analys använts för att identifiera och analysera eventuella mönster och återkommande teman i intervjuerna. Användandet av den tematiska analysen skedde förutsättningslöst utifrån forskningsfrågorna. Teman och underteman kunde identifieras utifrån insamlade data och de hade en stark koppling till studiens forskningsfrågor. Fokus låg på vad som sades och inte hur det sades, eftersom att antagande av det respondenterna hade sagt skulle undvikas. Analysen grundades på ett kodningsschema, där transkriberingarna analyserades rad för rad och jämfördes med de olika respondenterna. Koderna markerades med olika färger för att skilja på de koder som använts (Bryman 2014).

Brymans (2014) framework användes vid analysen och materialet sammanställdes i en matris. Vi höll oss till deltagarnas språk genom att använda oss av deras citat. Denna matris använde vi som en referensram genom arbetet med resultatet för att kunna få en korrekt bild av respondenternas attityder, faktorer och motiveringar (Bryman 2014). Fokus låg på repetitioner där upprepningar uppmärksammades i det respondenterna hade sagt, vilket gjorde att likheter och skillnader mellan könen kunde urskiljas. I intervjuerna identifierades även upprepningar i respondenternas svar men som inte var av relevans för denna studie. Olika teman diskuterades

på olika sätt och de blev då placerade i underteman, som exempelvis positiva och negativa attityder.

Utgångspunkten för analysen var Bryman (2014) där olika steg för att nå ett generiskt angreppssätt förklaras. Processen påbörjades genom att transkriberingarna studerades för att vi skulle bli bekanta med materialet. Tillsammans gick vi sedan igenom rad för rad och jämförde transkriberingarna med alla intervjuer samt använde oss av olika färgkoder när vi tolkade det insamlade materialet. Dessa koder utvecklades sedan till teman och underteman för att hitta gemensamma komponenter som slutligen namngavs (se Tabell 2). Utifrån detta kunde vi få fram ett generaliserat och universellt resultat samt slutsatser som kunde kopplas till våra teoretiska utgångspunkter. Detta arbetssätt är ett induktivt tillvägagångssätt (Bryman 2014).

Analysen påbörjades genom att ta ut väsentliga delar ur bakgrundsfrågorna så som kön och huruvida de hade druckit eller inte. Här upptäckte vi att huruvida de hade druckit eller inte var starkt kopplat till respondentens ålder. Den viktigaste delen var *kön*, då studiens syfte är att identifiera skillnader eller likheter mellan könen. Åldern var inte i fokus för studien men detta noterades för att sedan i sammanställningen se om det skulle kunna vara en bidragande faktor till skillnader eller likheter.

Under framtagningen av koder och teman framkom det att flera av dem liknade varandra, och att de inte skulle passa tillsammans under ett och samma tema. De som ansågs höra ihop kategoriserades och presenterades som underteman i ett mer generaliserat tema, vilket sedan kunde kopplas till forskningsfrågorna. De utvalda citaten sammanställdes sedan i tabeller som representerade de olika huvudteman samt underteman som framkommit. Vissa underteman var mer sällsynta än andra men finns ändå medtagna i sammanställningen, då de ansågs vara betydelsefulla i relation till huvudtemat.

Alla teman och underteman som framkom i analysen diskuterades. Det som togs upp i diskussionen var kontexten och relevansen av vad som sades. Vi kontrollerade detta med varandra för att inte ta med citat eller rader som krävde antaganden för att de skulle vara relevanta för studien.

Tabell 2

Översikt över teman och underteman.

Forskningsfråga	Tema	Undertema
Finns det likheter eller skillnader mellan tjejer och killar i deras attityd till alkohol? Hur ser de ut?	Attityder	Positiva Negativa
Vilka faktorer ligger till grund för tjejer respektive killars attityder till alkohol?	Faktor	Familj Vänner Gruppträck Ålder
Vilka faktorer ligger till grund för tjejer respektive killars attityder till alkohol?	Skolans betydelse	Meningsfull Ej meningsfull Ansvar
Hur motiverar tjejer respektive killar sina attityder till alkohol?	Motivering	Attityd Beteende Hälsa

6. Resultat och Analys

Teman som framkommit var tydliga i att de kunde hjälpa oss besvara våra forskningsfrågor. Övergripande kom vi fram till intressanta resultat, då forskningsfrågorna var förhållandevis öppna och detta visade sig vara givande för denna studie. I frågan gällande attityder kan vi se att det finns både likheter och skillnader i attityden till alkohol mellan könen. Faktorena som de kvinnliga respondenterna menade var betydelsefulla för deras attityder var föräldrarna, medan hos de manliga respondenterna var de sociala faktorerna framträdande. Det fanns även en tro om att andra faktorer som sociala medier och annan media hade en påverkan på andra

men inte dem själva. En annan faktor som togs upp var skolan, och dess betydelse för respondenterna. En del upplevde att informationen och undervisningen gällande alkohol inte var betydelsefull, medan andra tyckte att det var viktigt för dem själva. Motiveringarna varierade hos respondenterna, där variationerna visade både skillnader och likheter i motivationen för drickande och icke-drickande. De respondenter som konsumerade alkohol motiverade drickandet på liknande sätt, medan vi kunde se att det fanns skillnader i motivering hos de som inte drack alkohol.

6.1 Skillnader och likheter i attityd till alkohol

De skillnader och likheter som upptäcktes när det kom till attityd till alkohol visade sig tydligt mellan könen. Killarna hade generellt en positiv attityd till alkohol medan tjejerna uppvisade en negativ attityd. I kontexten till vår studie som hade ett urval på tio respondenter med en ojämn fördelning mellan könen, tyder det ändå på att det fanns en skillnad i attityder mellan killarna och tjejerna. Hur dessa skillnader kan se ut kunde vi se genom följande citat, där en av de manliga respondenterna beskrev sina tankar inför att dricka alkohol som positiva:

”Aa jag vad säger man, jag välkomnar det- ser jag väl fram emot det för det mesta.” - R2

Flertalet av de kvinnliga respondenterna beskrev sina tankar inför att dricka alkohol som negativa. En av de kvinnliga respondenterna beskrev alkohol som något skrämmande och obehagligt:

[...] jag tycker att det känns väldigt läskigt liksom med alkohol och sånt [...] det kan påverka en person på både gott och ont. - R7

De respondenterna som hade en negativ attityd till alkohol berörde att risker med överkonsumtion kunde påverka deras attityd. En av respondenterna beskrev att konsekvenser av överkonsumtion också var en skrämmande aspekt av alkohol:

[...] risker med ifall du skulle dricka för mycket att amen du kan ju bli utnyttjad på flera olika sätt [...] - R1

Resultatet visade även på ett samband mellan de negativa attityderna och hur respondenten associerade alkoholpåverkade individer med aggressivitet. Överkonsumtion och personlighetsförändringar var väsentliga aspekter av detta och gjorde att vi kunde se en skillnad i vilka faktorer som påverkar attityden. Detta kunde sedan kopplas till respondenternas egna erfarenheter, vilket vi kunde identifiera i detta citat:

Jag vet inte varför men jag bara förknippar det med typ såhär att man är aggressiv [...] - R7

De manliga deltagarna belyste den sociala aspekten av alkohol som något positivt. De menade på att alkoholkonsumtion inte skedde i ensamhet, utan var en del av det sociala umgänget. En av de manliga respondenterna beskriver vikten av gemenskap i samband med konsumtion av alkohol:

Aa men oftast så är det väl gemenskapen som för en samman det är ju inte så att man dricker i ensamhet så det är väl, amen gemenskapen som förs med när man dricker alkohol. - R2

Detta framkom inte lika mycket i de kvinnliga respondenternas svar gällande deras inställning till alkohol. Detta gjorde att vi kunde se skillnader i de positiva attityderna och inte bara identifiera skillnader eller likheter som positiva eller negativa. Det som kom fram av analysen var att positiva och negativa attityder inte skiljde sig jättetydligt mellan könen. Majoriteten av de manliga och en av de kvinnliga respondenterna visade på en positiv attityd. Detta gör att vi inte kan säga att det finns en tydlig skillnad, men att kön kan ha en påverkan för skillnader i ungdomars attityder till alkohol. Likheterna mellan könen kunde ses i att flera av respondenterna oavsett kön pratade om extremfall, där det gått för långt med alkohol. Där respondenterna med samma attityd visade på liknande syn gällande alkohol. Däremot skiljer det sig i motivering till beteende mellan dessa respondenter:

[...] sen kan det ju lätt gå överstyr kanske man blir för full eller nåt ta dåliga beslut och det är ju negativt. - R10

En annan respondent pratade mer om överkonsumtion som beroende, vilket egentligen inte är en risk för ungdomar enligt respondenten:

[...] det är väl primärt det jag känner är den primära risken sen finns det ju också beroende och sånt eh men så vida man inte vad säger man konsumerar det väldigt ofta och i alldagliga situationer så tror jag inte att det är en risk för majoriteten av ungdomar. - R8

Andra likheter som framkom var att alla deltagare såg alkohol som något socialt, där några även såg det som en slags aktivitet. Deras attityd var kopplad till att alkohol var något som används i sociala situationer, men att den sociala situationen var viktigare. Den sociala miljön var även viktig för respondenternas bekvämlighet, där kontroll var något som visade sig vara viktigt. Kontrollen var inte bara över det egna drickandet utan även rädslan av att mista kontrollen av att dricka för mycket:

Så länge jag är medveten av vad det är jag gör, är ansvarsfull och håller koll på mig själv och vet att andra är runt mig som både jag kan hålla koll på och som håller koll på mig känner jag mig helt bekväm i att använda alkohol [...] - R8

Miljön kunde ha en både positiv och negativ påverkan på beteende, och hur stor den påverkan var varierande beroende på respondenternas motivering och styrkan i deras attityder. Vi kunde se att de som drack alkohol hade i sin debut liknande attityd som de hade vid intervjutillfället:

Ah nu vet jag ju inte om det var första men en av de tidiga gångerna då var man väl så hära- vill nästan säga exalterad och bara liksom shit är det nu det händer liksom så ah men halvt exalterad. - R2

Detta gör att vi kan se att det finns en skillnad mellan könen, då de äldre respondenterna som var män visade positiva attityder i sin debut. De manliga respondenterna som drack hade sin alkoholdebut vid 15-16 årsåldern, vilket är den åldern majoriteten av de kvinnliga respondenterna var. Skillnaden visade sig i ett ointresse bland de kvinnliga respondenterna i den åldern för att testa alkohol. Detta var en av de kvinnliga respondenternas tankar kring en eventuell debut:

Alltså jag tänkte ju att nej jag ska inte ha någonting för att det är inte sån jag är. - R7

I analysen framkom det två teman och de identifierades som positiv och negativ attityd, dock kunde vi även identifiera en neutral attityd mot alkohol som vi placerade under temat positiv. Anledningen till det var för att respondenten menade på att alkohol var onödigt men inte farligt så länge det inte gick till en överdrift. Detta i samband med vad respondent 3 sade i övrigt, vilket gjorde att attityden framstod som neutral eftersom respondenten inte sagt rakt ut att alkohol är något som för henne var negativt:

[...] jag kommer säkert göra det när det känns rätt men just nu känns det som att jag ska vänta lite. - R3

6.1.1 Analys av attityder till alkohol

Det som presenterades gällande alkohol i Gisselmann, Hemström och Toivanen (2018) var riskbeteende hos män samt att det historiskt sett har varit mer socialt accepterat för män att dricka alkohol. Däremot tog de inte upp om skillnader i attityder. De respondenter som var i myndig ålder hade liknande attityder oberoende av kön. Det vi kunde ta med oss från denna fråga in i diskussion- och slutsatsdelen är att det inte finns skillnader i attityder. Däremot kunde det finnas skillnader i beteende och användning av alkohol. Resultatet visade på att det motsäger sig Gisselmann, Hemström och Toivanens (2018) genussystem. De förväntningar som finns på de olika könen enligt genussystemet stärktes inte av respondenternas svar. Vi kan se paralleller mellan det genussystemet tar upp angående förväntningar på det kvinnliga könet och respondenternas svar. Däremot kan vi inte fastställa detta, då det finns andra aspekter och faktorer som påverkar deras attityder och beteende.

Med Theory of planned behaviour (se Figur 1) kan vi se om attityden återspeglar sig i beteendet. I de flesta intervjuerna visade resultatet att det faktiskt gör det. De som pratade om att de inte gillade när det gick till en överdrift beskrev ett beteende som var kontrollerat. Denna kontroll kom ofta från dem själva, men de tog även upp det sociala sammanhanget som en viktig aspekt. De upplevde att när andra är närvarande kan det påverka hur mycket de skulle dricka. Detta går ihop med grupptryck som alla respondenter har pratat om, då de menar att även det sociala sammanhanget kunde ha negativ inverkan på beteendet.

6.2 Faktorer som påverkar tjejers respektive killars attityd till alkohol

Resultatet visade på att det finns flertalet faktorer som påverkar respondenterna i frågan om alkohol. Detta framkom genom både intervjufrågor men även i formuleringar från respondenternas egna initiativ. En av de faktorer som framställdes som betydelsefull var föräldrar och familj. För majoriteten var familjen en betydande faktor, där både drickande och icke-drickande värnade om vad som sagts under deras uppväxt och även blivit påverkade av familjemedlemmarnas alkoholkonsumtion. Utöver familj och föräldrar visade intervjuerna tydligt att vänner och umgänge utgör en viktig roll för respektive respondent, både när det kommer till dem som konsumerar alkohol och för dem som tar avstånd från det:

Jag tycker att deras inställning till alkohol har vart väldigt positivt, ja för just mig men lite naivt generellt sätt för det bygger mycket på tillit att jag ska agera på ett ansvarsfullt sätt eh och personligen anser jag att jag för det men ifall jag vart en annan person och inte hade kunnat hantera, asså min alkohol hade det vart ett ytterst dåligt ide [...] - R8

Resultatet visade på att det sociala var en faktor, där gemenskap och sociala tillställningar är en väsentligt del för alkoholkonsumtionen. De respondenter som inte drack umgicks med individer som var likasinnade och hade liknande attityd samt inställning till alkohol. En av respondenterna uttryckte att hennes värderingar och attityder mot alkohol inte delades med tidigare vänner, vilket gjorde att hon uteslöt sig själv från dem och valde att hitta andra personer i sin omgivning som delade liknande attityd:

[...] mina gamla kompisar alltså de dricker ju väldigt väldigt ofta och det är väl det som har gjort att jag inte är vän med dem längre för att jag vill inte liksom umgås med folk som håller på med sånt liksom varje helg och så vidare [...] – R7

En annan faktor som identifierades var gruppsyck. Detta undertema kom fram genom intervjuguidens uppbyggnad men även på eget initiativ från flera av respondenterna, där några av killarna uttryckte att de valde att dricka för att de inte ville sticka ut från gruppen. De upplevde detta som ett gruppsyck där de kände att de inte kunde avstå, men även en känsla av att de missade det roliga som alkohol kunde tillföra om de inte drack:

*Jag tror inte att jag skulle avstå bara för det att jag inte vill dricka alkohol
eh utan jag dricker nog också på grund av grupstrycket [...] – R5*

Ett annat tema som belystes under intervjuerna var skolan, där majoriteten ansåg skolan som betydelselös i fråga om information och påverkan. De ansåg att skolans engagemang hade kunnat vara bättre och önskat att lektionerna angående alkohol hade varit mer informativa och användbara. Hade de varit det, ansåg de flesta av respondenterna att det hade varit fler som hade lyssnat och blivit påverkade av det som hade sagts. Det rådde även en delad mening om huruvida skolan gör någon nytta eller inte. Några antydde att skolans roll inte hade någon betydelse, då de inte kunde kräva av skolan att de skulle ha kontroll över eleverna på deras fritid. Däremot framgick det av flera respondenter att skolan var en miljö där diskussioner om alkohol skedde mellan eleverna, där de delade med sig av helgens festligheter:

*Elever generellt pratar ganska mycket om alkohol i korridorerna och i
klassrummen och det är inte någon som reagerar speciellt mycket - R1*

Även om resultatet visade på att flertalet var missnöjda var det några respondenter som ansåg att skolan hade en betydande roll, där informationen varit bra och med engagerade lärare:

*Men det beror också på det är väldigt olika eh vilken lärare man får, men
personligen fick jag en jättebra lärare som gick igenom väldigt bra varför
man inte ska dricka alkohol [...] - R5*

6.2.1 Analys av faktorer som påverkar tjejers respektive killars attityd till alkohol

Det mest intressanta som framkommit under denna kategori var respondenternas egna tankar om att stå emot grupstryck, både mot sig själv både mot sig själv eller om det drabbade någon i deras omgivning. Detta var mer framträdande hos de vars faktor var starkt kopplat till familj, där familjens attityd och värderingar reflekterades i respondenternas beteende. De faktorer som framkommit kan kopplas ihop med teorin om social påverkan, där familjen är den grupp som de kvinnliga respondenterna värnade mest om, och att gå emot dessa värderingar och attityder skadar individen mer än att avvika från den andra gruppen bestående av vänner och klasskamrater (Aronson, Wilson & Akert 2014; Nilsson 2015). Detta skulle även kunna motsäga teorin social tuning där Aronson, Wilson och Akert (2014) beskriver den sociala process där individen antar andras attityder för att undvika avvísning. Några av respondenterna

valde bort vänner och även situationer där deras vänner deltog till följd av att de inte delade samma värderingar och attityder.

Utifrån diskussion och resonemang delade majoriteten av de kvinnliga respondenterna föräldrarnas beteende och attityder, till skillnad från de manliga deltagarna. En förklaring till detta kan ha att göra med respondenternas ålder, där majoriteten av respondenterna som var under 18 år identifierade sig som kvinnor. De respondenter som fyllt 18 år nämnde uppväxten som relevant för deras syn på alkohol men inte en faktor till att de drack. Den faktor som var mest styrande där var deras umgängeskrets utanför familjen. Hos majoriteten av de manliga respondenterna var vännerna den styrande faktorn. Utifrån respondenternas svar hade inte föräldrarna ett större inflytande på att de drack, utan mer deras syn på alkohol.

Familjen har varit en viktig roll i respondenternas syn på alkohol och hos vissa även deras attityder. Majoriteten av respondenterna har förklarat föräldrarnas åsikter kring alkohol som rimliga men samtidigt strikta. En gemensam händelse som kunde urskiljas var att några av killarna gick emot det som sades hemma gällande alkoholanvändning när de gjorde sin alkoholdebut. Att gå emot familjens normer och värderingar skulle med hjälp av teorin social påverkan kunna förklaras med att om respondenten tidigare följt de normer och värderingar samt attityder som familjen har, kunde det ge utrymme för individen att avvika från dessa utan några konsekvenser. Resultatet visade på att vännerna var en grupp av stor betydelse för de manliga respondenterna, där det eventuellt skulle skada mer för individen att gå emot vännerna än familjen. Enligt Social påverkan skulle detta kunna ge färre negativa följder (Aronson, Wilson & Akert 2014).

Majoriteten av respondenterna som drack gjorde det i sociala situationer och förklarade det som något normaliserat, något som alla gör. Detta skulle kunna förklaras med social tuning där respondenterna antar samma attityd som dem i sin omgivning, där individen brister i sin förmåga till kontroll och antar en annan attityd för att minimera risken för utfrysning (Aronson, Wilson & Akert 2014). Enligt Gisselman, Hemström och Toivanens (2018) genussystem skulle denna skillnad mellan könen bero på de förväntningar och föreställningar som finns i samhället. Det är mer accepterat att män dricker, vilket vi skulle kunna se där alla killar drack eller hade testat på alkohol medan de flesta tjejerna aldrig har druckit eller testat. En förklaring till detta skulle även kunna bero på att yngre män tar mer onödiga risker för att undvika social isolering (Gisselman, Hemström & Toivanens 2018). Vi såg även detta bland några av de manliga

respondenterna som valde att dricka även fast de egentligen ville avstå. Detta förekom inte bland de kvinnliga respondenterna.

Bland respondenterna var det endast en som öppet sade att sociala medier hade en påverkan på hennes konsumtion, däremot kunde vi inte klart säga om det påverkade hennes attityd. Det var flera som tyckte att alkohol glorifieras i sociala medier och uttryckte en negativ inställning mot detta. De menade även på att det kunde vara problematiskt när det kom till påverkan på yngre individer, att de tar efter det influencers publicerar på sina sociala kanaler. Annan media som reklam, film och musik sågs som kanaler som kan påverka unga, speciellt när majoriteten av media visar upp de positiva fördelarna med alkohol och utelämnar eventuella negativa konsekvenser. Flertalet av respondenterna trodde att framförallt sociala medier hade en påverkan på ungdomar men det framkom inte om det påverkade dem själva. Vissa menade på att det inte skulle göra det.

Resultatet gällande grupptricket kunde förklaras genom att vännerna var en betydelsefull grupp. Respondenterna följde de normer och värderingar som fanns inom den specifika kamratgruppen. Utifrån respondenternas svar kunde vi se att det fanns skillnader i hur de hade anpassat sig inom områdena private acceptance och public compliance hade identifierats (Aronson, Wilson & Akert 2014). De respondenter som uttryckt att de inte kunde stå emot grupptricket, skulle enligt denna teori förklaras genom att de gjorde det som gruppen gjorde, även fast de inte höll med, public compliance. Vi kunde även identifiera att majoriteten av de som drack gjorde det för att de ville och tyckte gruppens värderingar, attityder och normer stämde överens med deras egna (Aronson, Wilson & Akert 2014).

Åldersskillnaden mellan respondenterna är något som kom fram i analysen som en betydelsefull faktor när det kom till attityd. Detta gjorde även att vi fick tänka om när det gällde att tolka resultatet på den första forskningsfrågan. Många av de manliga deltagarna var äldre än de kvinnliga, vilket var något vi insåg var viktigt att ha i åtanke när det kom till resultatet, eftersom det var relativt jämnt mellan just antalet positiva och negativa attityder. Åldern var en faktor som vi först inte trodde skulle vara så betydelsefull, men det var ändå inte helt oväntat när vi tittade på det i efterhand. De äldre respondenterna hade större erfarenhet av alkohol, vilket även påverkade deras attityd. Detta var resultatet av analysen och det skulle kunnat ha utforskats/utvecklats mer om studien innefattat ett större urval. Att det var just åldern som påverkade och inte kön kunde vi se i de yngre manliga respondenternas attityder som mer

stämde överens med de kvinnliga respondenternas. Detta med vårt urval på tio respondenter gör att vi inte kunde säga så mycket i ett representativt perspektiv, men resultatet av analysen tyder på att åldern kan ha varit en större faktor än vad som förväntades.

6.3 Motiveringar av attityd till alkohol

Vi hade valt att dela in temat motivering i tre olika underteman (se Tabell 2), där den första är motivering av attityd, den andra är respondenternas motivering till beteende och den tredje är hälsa. Vi valde att presentera motiveringen till beteende, då beteendet kunde stå motsats till respondenternas attityd till alkohol. Hälsa presenteras som en egen kategori för motivering då det inte framställdes som en tydlig förklaring till attityd eller beteende, utan mer en eftertanke. Vissa tog upp hälsa som en motivering till varför en individ inte bör börja dricka innan de fyllt 18. Flertalet hälsoaspekter togs upp och diskuterades, där tankar angående alkoholens påverkan av det fysiska utseendet var vanligare hos de manliga respondenterna än de kvinnliga. Det vi även kunde se som var återkommande hos både de kvinnliga och manliga deltagarna var deras tankar angående alkoholens effekt på kroppen och framför allt hjärnan. En av respondenterna kopplade risken med alkoholanvändning och hjärnans utveckling:

[...] hjärnan, hur det påverkas om du dricker i för ung ålder så egentligen sätter man sig i en risk om man dricker vid 18 [...] - R8

Vi kunde dock inte se att det skulle varit en motivering för individerna att avstå alkohol. Resultatet visade däremot att en bidragande faktor för motivation till konsumtion var respondenternas egna upplevelser och känsla över att de har kontroll över situationen. Detta var förekommande för både attityd samt beteende hos de respondenter som hade positiva associationer med alkohol:

[...] jag resonerar väl den som tillräcklig, asså det ... dricker i måttliga mängder, tillräckligt ofta, jag känner ju inte att jag behöver dricka mer så jag är ju nöjd med hur jag hanterar det. - R2

Det var vanligare bland de att ha en positiv inställning till alkohol medan de kvinnliga hade en negativ eller neutral association till alkohol. Detta kunde eventuellt bero på respondenternas ålder, då majoriteten av de kvinnliga respondenterna var under 18 år. Motivering för att inte dricka varierade mellan de respondenter som var under den lagliga åldern för att dricka, dock

fanns det gemensamma nämnare som familj och umgänge, vilka har beskrivits tidigare under temat faktorer. Majoriteten av de kvinnliga respondenterna reflekterade över sitt avståndstagande från alkohol och resonerade att det var onödigt för dem i deras unga ålder. En av respondenterna sa:

*Jag tänker att eh jag är ju ganska ung så varför behöver jag dricka alkohol
[...] – R3*

Majoriteten av de respondenter som hade en positiv inställning till alkohol motiverade det med att ha kontroll och var starkt förankrat med deras självkänsla. Att deras konsumtion var lagom och att de inte överkonsumerar var en motivation till att dricka. Sociala fördelar som framkommit i samband med alkohol var att individen upplever sig mer avspänd i sociala situationer:

Ja, att man blir mer avslappnad. - R5

Under intervjuerna diskuterade de som tidigare har druckit alkohol hur de tror att deras omgivning uppfattar dem när de är påverkade. Deras svar stämde överens med deras upplevelse av hur vänner i deras omgivning blir när de är påverkade av alkohol, vilket har varit positivt. En gemensam nämnare har varit att de inte vill bli en börda eller svika personer i sin omgivning. Det senare kan ses hos några av de kvinnliga respondenterna, som påtalat att familjen har haft en viktig roll i deras attityd och även motivering till att inte dricka:

*Det känns väldigt fel och också taskigt mot mina föräldrar liksom som har
uppfostat mig till att man ska inte göra så [...] – R7*

Respondenterna motiverade liknande attityder på olika sätt beroende på personliga erfarenheter och mål. När det kom till att identifiera likheter eller skillnader i motivering till attityd var det svårt, då många motiverade attityden med föräldrar och umgänge. Vi hade en manlig deltagare som specifikt nämnde hälsa som något viktigt för honom, då han hade ett mål med sin träning:

Så det känns som att det bara förstör, för jag tränar väldigt mycket nu. - R6

Respondenterna pratade även om gruppsytryck i samband med motivering till attityd och beteende. De upplevde att det kan finnas en förväntan på gruppmedlemmarna att dricka mer i mansdominerade grupper, och att det inte fanns utrymme för att avstå. En av de manliga respondenterna menade att det fanns ett tydligt gruppsytryck i maskulina grupper:

[...] särskilt inom maskuliniteten, i maskulina grupper att man typ förväntas vara stor och ta 5 shots liksom eh för att vara riktigt manlig liksom [...] - R8

6.3.1 Analys av motiveringar

Motivering till beteende i kombination med vad föräldrarna hade sagt, visade även en påverkan på respondenternas attityd. Vi hittade inget som direkt påpekande att hälsa skulle vara en primär motivering till attityd eller beteende hos någon av de kvinnliga deltagarna som var under den lagliga åldern för att dricka. Vi kunde se detta i relation till Gisselmann, Hemström och Toivanens (2018) beskrivning av genussystemet samt Robertsons (2007) beskrivning av maskulinitet som en hälsorisk. Det som beskrivs i dessa böcker är att kön har en påverkan på hälsan hos en individ. Män tenderar att ha ett mer riskfyllt beteende. Detta har vi inte kunnat se i de intervjuer som vi har genomfört. De flesta manliga respondenter visade på att de har kontroll i situationer där alkohol förekommer. Däremot har några av de manliga deltagarna tagit upp maskulinitet i relation till gruppsytryck i vissa situationer som Gisselmann, Hemström och Toivanen (2018) och Robertson (2007) tar upp. Det som några tog upp förstärkte idén att kön skulle vara en riskfaktor för hälsan när det kommer till överkonsumtion av alkohol. Däremot visade det sig att det i övriga fall fanns en positiv aspekt av fysik som en del av manlighet hade en påverkan på möjligheten att stå emot i situationer där individer blev pressade till att dricka.

Under forskningsfråga två var omedvetet gruppsytryck något som framkom i några av intervjuerna, vilket kunde kopplas till social påverkan. Vissa respondenter menade att de var medvetna om denna typ av gruppsytryck och kunde motstå detta. Vi kunde se ett samband mellan respondenter som motstod gruppsytryck och de faktorer som styrde deras attityder. Där bland annat föräldrar och vänner hade en stor påverkan på attityden. När det kom till Social tuning och antagandet av andras attityder fann vi inget i intervjuerna som starkt kunde kopplas till att någon annan än föräldrarna möjligtvis hade kunnat ändra respondenternas attityder. Det respondenterna visade på var att beteendet kunde påverkas, medan attityden var densamma. Vi

tittade med detta i åtanke på Theory of planned behaviour (se Figur 1) och kunde se att de subjektiva normerna och den upplevda kontrollen kunde ha påverkat beteendet i situationer, där respondenterna upplevde gruppsyck mot sig själv eller någon i sin omgivning. I dessa situationer blev gruppsycket en motivering för beteendet. I situationerna som diskuterats ovan, där respondenterna talat om hur de visat att de kan stå emot gruppsyck finns det motiveringar för varför. Detta gjorde att vi kunde titta på Theory of planned behaviour och se att motiveringarna för motståndet stärkte attitydens betydelse och påverkar intentionen direkt. Detta innebär att andra styrande aspekter såsom den upplevda kontrollen inte hade lika stor påverkan, eller kan ha ändrats till att individen upplever att hen har kontroll över sitt eget beteende.

Social påverkan var intressant att applicera här, då vi hade några respondenter som berättade att de undvek grupper och situationer där alkohol förekom (Aronson, Wilson & Akert 2014; Nilsson 2015). En respondent berättade att hon inte blivit påverkad av gruppsyck eller liknande, men att hon ändå hade bytt kompisgrupp på grund av att de drack alkohol. Hon ville inte umgås i situationer där alkohol förekom så ofta och därför aktivt hittat vänner som var mer likasinnade när det kom till alkohol. Hennes nya vänner drack fortfarande alkohol, men inte lika mycket som de i den gamla kamratgruppen gjorde. Social påverkan handlar mycket om gruppens påverkan på individen och även om hon berättade att hon kunde motstå gruppens normer kring alkohol så kunde vi se en annan typ av påverkan i detta fall (Aronson, Wilson & Akert 2014; Nilsson 2015). Hennes önskan att inte vara i sådana situationer eller att umgås i ett sådant umgänge gjorde att hon istället lämnade gruppen. Gruppens påverkan på individen hade många respondenter berättat om och i vissa fall visade det sig att det fanns en påverkan gällande beteende i situationen. Detta framstod som en motivering i dessa situationer. I andra fall berättade respondenterna om motstånd och deras motivering för detta, vilket fick det att framstå som att gruppen inte hade en stor påverkan som teorin om social påverkan menar på (Aronson, Wilson & Akert 2014; Nilsson 2015).

Motivering till drickande och icke-drickande kunde vi koppla till Alcohol outcome expectancy theory (Stroebe 2011, s. 143). De positiva attityderna till alkohol och respondenternas beteende kunde förklaras utifrån de aspekter som motiverade individer att dricka. De som konsumerade alkohol gjorde det utifrån ett motiv där de såg de sociala fördelarna som kom med alkoholen. Fördelarna var att respondenterna blev mer sociala och avslappnade. De motiveringar till att inte dricka som identifierades kunde även de kopplas till teorin med de negativa effekterna

alkohol kunde ha på hälsa samt deras känsla av kontroll (Stroebe 2011, s. 143). De negativa aspekterna återspeglades i respondenternas motivering för att avstå konsumtion av alkohol.

I analysen framkom det motiveringar för beteende, attityd och hälsa. Hälsan var respondenternas motiveringar för både beteende och attityd. Orsaken till varför det blev ett eget tema var för att hälsa var något som kom upp i de flesta intervjuerna men det fanns olikheter i huruvida det användes som en motivering för beteende eller attityd. I de fall där attityden speglade beteendet och motiveringen baserades i respondentens hälsa tolkades det som en primär motivering. I de fall där hälsa inte var en primär motivering men det ändå togs upp kunde vi ändå se att respondenterna var medvetna om hälsorisker. Med primär motivering menade vi att den var central i deras motivering, då det ofta fanns flera aspekter av motiveringen och att de hade olika motiveringar beroende på situation.

7. Diskussion

Respondenternas attityder var till stor del kopplade till alkohol som en social företeelse. Detta gällde hos både de som hade en negativ attityd och hos de som hade en positiv attityd till alkohol. Majoriteten av de respondenter som hade en positiv attityd menade att de kunde umgås med sina vänner med eller utan alkohol. Några få med positiv attityd såg alkoholkonsumtionen som en slags aktivitet och belöning. Det som har kommit upp i diskussionen berörde skillnader och likheter när det kom till attityder hos de olika könen. Skillnaderna var att de positiva attityderna relaterades till män och de negativa attityderna till kvinnor, medan associationen till sociala umgängen visar på likheter. Den respondent som visade på en mer neutral attityd citerades i både den positiva och negativa kolumnen. Detta eftersom att vi endast hittade en respondent som visade tydligt på en neutral attityd valde vi att göra på detta sätt istället för att lägga till ytterligare ett undertema.

Utifrån syftet och forskningsfrågan gällande attityder har vi fått med ett genusperspektivet. Resultatet har visat på en skillnad mellan könen. Attityderna hade kunnat utforskas mer djupgående, men vi kunde ändå se en spegling av syftet och forskningsfrågorna i resultatet. I tidigare forskning presenterade Andersson et. al. (2007) ett resultat som visade att killar dricker sig redlösa oftare än tjejer. Det här stämde inte överens med vår studie, då ingen av respondenterna visade på ett sådant beteende. Detta skulle kunna förklaras utifrån aspekter som skam, där respondenterna eventuellt inte har varit helt ärliga i sina svar eller utelämnat väsentlig

information som kan ha påverkat resultatet. De manliga respondenterna som deltog i vår studie menade att det fanns en slags kontroll i sociala umgängen, både från dem själva och vänner. De visade även på ett ogillande mot just överkonsumtion, vilket även förstärkte vårt resultat och indikerade på motsatsen till vad Andersson et. al. (2007) kommit fram till.

Davies, Paltoglou och Foxcroft (2017) presenterade ett resultat som visade att benägenhet skulle haft en stor påverkan på de yngre deltagarnas beteende i deras studie. De använde sig av Prototype willingness model och menade att det var mer vanligt att de yngre deltagarna tog den så kallade "Social reaction pathway" istället för "The reasoned action pathway". I vår studie framgick det att de yngre respondenterna kunde avstå från drickande i situationer där de utsattes för gruppsyck eller liknande. De menade att motiveringen för att avstå alkohol var förankrad i deras egna åsikter, som var starkare än gruppsyckets påverkan. Majoriteten av de respondenter som var över 18 år uttryckte att de inte kunde stå emot gruppsyck. Resultatet visade på att de äldre respondenterna tog "The social reaction pathway" medan de yngre tog "The reasoned action pathway", vilket går emot resultatet i Davies, Paltoglou och Foxcroft (2017) studie.

Kyrrestad et al. (2020) kom fram till att gruppsyck skulle ha en påverkan på killars drickande och detta stämmer överens med vårt resultat. I vår studie menade flertalet av de manliga respondenterna att gruppsyck var något som påverkade deras beteende när det kom till alkoholdrickande. Två av de manliga respondenterna menade att de kunde motstå gruppsycket och hade kontroll över sitt drickande i situationer där gruppsyck var vanligt. Kyrrestad et al. (2020) hade även kommit fram till att tjejerna konsumerade mer än killarna, vilket inte stämde överens med vårt resultat.

Den mest framträdande faktorn i resultatet var föräldrar och familj. Det var endast två respondenter som inte tog upp familjens påverkan som en väsentlig faktor. Familjens betydelse framkommer tydligt i vissa intervjuer, där en av respondenterna hade bytt vänkrets och sökt sig till individer som var likasinnade och som avstod från alkohol. Många menade även att vännernas påverkan har varit en viktig faktor för deras attityd och beteende. Det senare kan kopplas till Kyrrestad et al. (2020). Deras studie visade att attityder och förhållningen till alkohol påverkas av en förväntan av önskvärt beteende från föräldrar och vänner. Skillnaden mellan könen som framkom var att killarna gick emot sina föräldrar i sin debut. Hellandsjø et al. (2002) presenterar i sitt resultat att det inte fanns någon skillnad i ålder mellan killar och tjejers debut. Vi tittade även på Evans et al. (2019) studie som visade på att det fanns en skillnad

i debutåldern mellan könen, samt att killarna debuterade tidigare än tjejerna. Det vi kan se i vårt resultat är att alla som hade druckit eller testat alkohol var killar och debuterade i åldern 15-17 år, det fanns alltså en tydlig skillnad mellan könen i vår studie. Larm et al. (2018) kom fram till att det fanns en koppling mellan stark föräldrakontroll och de ungdomar som inte dricker. I vår studie fanns det definitivt delar av detta som stämde överens med deras studie, framförallt hos de kvinnliga deltagarna. Vi kunde även se att majoriteten av killarna gick emot sina föräldrars direktiv i sin debut.

Resultatet i vår studie visade att majoriteten av respondenternas attityder reflekterades i deras beteende. Enligt Lac och Donaldson (2016) skulle normerna i det sociala umgänget kunna påverka beteendet mer än attityden, något som vi inte kunde se i analysresultatet från vår studie. De normer som fanns i det sociala umgänget hos de respondenter som hade en positiv attityd till alkohol. Bland de som hade en negativ attityd verkade inte beteendet påverka mer än attityden.

Merparten av respondenterna diskuterade sociala mediers påverkan i samhället. De menade på att sociala medier inte påverkade dem själva, men att det fanns en oro över vilken påverkan det kunde ha på yngre individer. Detta var en intressant reflektion, då Törrönen, Samuelsson och Roumeliotis (2020) presenterade att sociala nätverk skulle hjälpa ungdomar att organisera fester eller liknande. Detta såg vi inget av i intervjuerna, däremot hade killarna interna kommunikationer med sina vänner via sms och telefonsamtal. Det var endast en respondent som öppet sade att sociala medier påverkade henne. Enligt artikeln påverkades kvinnor mer än män, men det enda vi kan se i våra intervjuer var att användningen av sociala medier var vanligare bland de kvinnliga respondenterna än de manliga. De kvinnliga respondenterna hade mer koll på vad deras vänner lade upp på sociala medier. Den kvinnliga respondenten som uttryckte att hon blivit påverkad av sociala medier lade själv upp bilder och video på situationer relaterade till alkohol.

Motiveringarna till attityd och beteende varierade mellan könen, men vi kunde även identifiera likheter. Majoriteten av de manliga respondenterna visade på det som Comasco et al. (2010) kallar för sociala motiv. De såg drickandet av alkohol som något roligt och som en aktivitet vid sociala tillställningar. Detta motiv menar Comasco et al. (2010) som något positivt med alkohol. Ett annat motiv som Comasco et al. (2010) har tagit fram är dominansmotivet. Det här såg vi inte som något vanlig förekommande bland respondenternas motiveringar för attityder

och beteende. Däremot använde de detta för att motivera andras beteenden, genom att motivera deras drickande som något som de gör för att framstå som coola. Vi kunde se att många av de yngre respondenterna som var kvinnor motiverade sina attityder och beteenden med att det är fel att dricka alkohol, medan en av de manliga som var under 18 år motiverade sina attityder och beteenden med ett mål relaterat till hälsa. Majoriteten av de manliga respondenterna var positiva till alkoholkonsumtion, vilket även var överensstämmande med Garcia et al. (2019) tidigare forskning. Deras studie visade på att kvinnorna motiverade för att avstå, medan männen motiverade för att dricka. I deras studie kom de fram till att föräldrarna var en viktig faktor för deras motivation oavsett om de drack eller inte, vilket även vi kunde se i vårt resultat (Garcia et al. 2019).

7.1 Slutsatser

De skillnader i attityder vi kunde se mellan könen var kopplade till de bakomliggande faktorerna. De faktorer som individen värderar högst var det som hade störst påverkan på attityden. Resultatet av studien kunde vi däremot inte koppla till genussystemet samt förväntningarna på de olika könen (Gisselmann, Hemström & Toivanen 2018). Utifrån samtliga resultat kan vi dra en slutsats att familj och vänner är de bakomliggande orsakerna som påverkade ungdomarnas attityder och motivering till alkoholkonsumtion. Vi kan även säga att ungdomarna har ett behov av kontroll över sina egna handlingar, något som var återkommande hos majoriteten av respondenterna. Det är svårt att dra en slutsats om skillnader i attityder mellan könen, då urvalets påverkan på resultatet gjorde att direkta jämförelser var svåra att göra. Vår slutsats är att det inte bara är sambandet mellan attityd och beteende som är väsentligt, utan det är även viktigt att ta med faktorer och motiveringar för att få en förståelse för hur ungdomar interagerar med alkohol.

8. Egna reflektioner

Urvalets storlek och instrumenten som har använts i de kvantitativa studierna, jämfört med vår studie kan vara en förklaring till att resultaten motsade varandra. Vi har diskuterat mycket gällande studiens urval, då vi från början hade tänkt ha ett mer bestämt urval. Detta tänkte vi göra genom att kontakta skolor för att få ett mindre åldersspann mellan respondenterna. Under processens gång stötte vi på ett hinder, då de skolor vi hade kontaktat slutade svara. Detta ledde till att urvalet ändrades till ett bekvämlighetsurval. Det här tror vi kan ha påverkat resultatet, då vi i analysen identifierade att åldern var en mer betydande faktor än vad vi hade förväntat oss.

Fördelningen mellan manliga och kvinnliga deltagare påverkades även av detta. Hade vi genomfört studien igen så skulle vi fokuserat mer på urvalet och hållit oss till en mindre spridning i ålder på respondenterna. Vårt etiska förhållningssätt har varit konsekvent genom hela arbetet, då vi har bearbetat materialet med försiktighet. Eftersom att detta är ett känsligt ämne har vi arbetat med respekt för respondenterna anonymitet och integritet.

Från början hoppades vi på att vi skulle kunnat kontakta skolor och besöka exempelvis en klass för att informera om studien och på så sätt skapa så bra underlag som möjligt. Vår önskan var också att kunna ha genomfört fysiska intervjuer, men på grund av den rådande pandemin var detta inte ett alternativ. Miljön kan ha påverkat respondenternas svar, detta tänkte vi kunde eventuellt vara en faktor. Framförallt för de respondenter som var under 18, då det fanns en risk att deras föräldrar var hemma under intervjun. Det kan ha påverkat deras svar och de kanske inte ville att föräldrarna skulle höra ifall de hade gått emot de regler föräldrarna satt. Det vi missade med onlinebaserade intervjuer var även kroppsspråket och avläsning av när vi kunde hoppa in med följdfrågor, framförallt i början av studien. Detta blev bättre under studiens gång men det är fortfarande något som vi tror kan ha påverkat intervjuerna negativt.

Referenslista

- Andersson, B., Hibell, B., Beck, F., Choquet, M., Kokkevi, A., Fotiou, A., Molinaro, S., Nociar, A., Sieroslowski, J. & Trapencieris, M. (2007). *Alcohol and drug use among European 17-18 year old students : data from the ESPAD Project*. Sverige: Modintryckoffset AB ss. 7 - 137.
- Aronson, E, Wilson, T.D. & Akert, R.M. (2014). *Social Psychology*. (8:e uppl.) Harlow, Essex: Pearson.
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (3:e uppl). Stockholm: Liber.
- Calvo, R. A. & Peters, D. (2014). *Positive computing: technology for wellbeing and human potential* [Elektronisk resurs].
- Comasco, E., Berglund, K., Orelund, L. & Nilsson, K.W. (2010). Why Do Adolescents Drink? Motivational Patterns Related to Alcohol Consumption and Alcohol-Related Problems. *Substance Use & Misuse*. 45. ss. 1589–1604.
- Davies, E.L., Paltoglou, A.E. & Foxcroft, D.R. (2017). Implicit alcohol attitudes predict drinking behaviour over and above intentions and willingness in young adults but willingness is more important in adolescents: Implications for the Prototype Willingness Model. *British Journal of Health Psychology*. 22(2). ss. 238-253.
- Evans, M., Lester, L., Midford, R., Cahill, H.W., Foxcroft, D., Waghorne, R. & Venning, L. (2019). The impact of gender, socioeconomic status and locality on the development of student patterns of alcohol consumption and harm. *Health Education*. 119(4). ss. 309-318.
- Folkhälsomyndigheten (2020a). Alkoholens skadeverkningar.
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/andts/utveckling-inom-andts-anvandning-och-ohalsa/skadeverkningar/alkoholens-skadeverkningar/>[14/4-20]
- Folkhälsomyndigheten (2020b). Alkoholkonsumtion i befolkningen.
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/andts/utveckling-inom-andts-anvandning-och-ohalsa/bruk/alkoholkonsumtion-i-befolkningen/> [21/12 - 20]
- Forsyth, D.R. (2017). *Group dynamics*. (7:e uppl.). Boston, Mass.: Cengage.
- Garcia, F., Serrera, E., Zacaes, J.J., Calafat, A. & Garcia., F. (2019) Alcohol use and abuse

- and motivations for drinking and non-drinking among Spanish adolescents: do we know enough when we know parenting style? *Psychology & Health*. 35(6). ss. 645-664
- Gisselmann, M., Hemström, Ö. & Toivanen S. (2018). Kön, genus och skillnader i hälsa. I Rostila, M., & Toivanen, S. (red). *Den orättvisa hälsan: om socioekonomiska skillnader i hälsa och livslängd*. Stockholm: Liber. ss. 67-85.
- Goldin-Meadow, S. (1999). The role of gesture in communication and thinking. *Trends in Cognitive Science*, 3 (11). ss. 419-429.
- Hellandsjø, E.T., Watten, R. G., Foxcroft, D. R., Ingebrigtsen, J. E. & Relling, G. (2002). Teenage alcohol and intoxication debut: the impact of family socialization factors, living area and participation in organized sports. *Alcohol and Alcoholism*. 37(1). ss. 74-80.
- Heritage, J. & Clayman, S. (2010). *Talk in action: interactions, identities, and institutions*. Chichester: Wiley-Blackwell.
- Johansson, T. & Lalander, P. (2013). *Vardagslivets socialpsykologi*. (2:a uppl) Stockholm: Liber.
- Kyrrestad, H., Mabile, G., Adolfsen, F., Kuposov, R. & Martinussen, M. (2020). Gender differences in alcohol onset and drinking frequency in adolescents: an application of the theory of planned behavior. *Drugs: Education, Prevention and Policy*. ss. 1-11.
- Lac, A. & Donaldson, C. (2016). Alcohol attitudes, motives, norms, and personality traits longitudinally classify nondrinkers, moderate drinkers, and binge drinkers using discriminant function analysis. *Addictive Behaviors*. 61. ss. 91-98.
- Larm, P., Livingston, M., Svensson, J., Leifman, H. & Raninen, J. (2018). The increased trend of non-drinking in adolescence: The role of parental monitoring and attitudes toward offspring drinking. *Drug and Alcohol Review*. 37(1). ss. 34-41.
- Nilsson, B. (2015). *Socialpsykologi: Bakgrund och Utveckling*. Första upplagan. Stockholm: Liber.
- Robertson, S. (2007). *Understanding Men and Health: Masculinities, Identity and Well-being*. Maidenhead: Open University Press
- Schwartz-Shea, P., Yanow, D. (2012). *Interpretive Research Design, Concepts and Processes*. Första upplagan. New York: Routledge.
- Stroebe, W. (2011). *Social psychology and health*. (3:e uppl.) Maidenhead: Open University Press.

- Törrönen, J., Samuelsson, E. & Roumeliotis, F. (2020). Health, risk-taking and well-being: doing gender in relation to discourses and practices of heavy drinking and health among young people. *Health, Risk & Society* (22)5-6. ss. 305-323.
- Vanassche, S., Sodermans, A. K., Matthijs, K., & Swicegood, G. (2014). The Effects of Family Type, Family Relationships and Parental Role Models on Delinquency and Alcohol Use Among Flemish Adolescents. *Journal of Child and Family Studies*. 23(1), ss. 128-143

Bilaga 1 - Intervjuguide

Bakgrund

- Könstillhörighet? Vad identifierar du dig som?
- Hur gammal är du?
- Har du någon gång druckit alkohol?

Attityder

- Hur känner du inför tanken att dricka alkohol?
 - Vad är det du gillar med alkohol? / inte gillar?
 - Kan du utveckla? (Varför/ Varför inte?)
- Hur tänker du kring konsumtion av alkohol vid sociala tillställningar?
 - Tycker du att alkohol är en viktig del av sociala tillställningar?
 - Kan du utveckla (varför/varför inte)?
- Vad vet du om vad lagen säger om alkohol? (Beskrivning av lagen)
 - Hur resonerar du kring lagstiftningen? (Vad tycker du om lagstiftningen?)
 - Varför får inte alla dricka alkohol?
- Hur upplever du andra individer när de dricker?
 - (Om du har druckit) Hur tror du att andra upplever dig när du dricker?
- Har du reflekterat över risker med alkoholanvändning i jämförelse med andra substanser? (Ex. Tobak, Droger eller Narkotika) (Varför är det ok att dricka alkohol men inte ta droger/narkotika ex. marijuana?)
 - Hur resonerar du kring detta?
 - Kan du utveckla?

Faktorer

- Vad säger dina föräldrar om alkohol?
 - Dricker dina föräldrar alkohol?
 - Hur tänker du kring det? (utveckla)
 - Hur tycker du dina föräldrar bör agera gällande alkohol?
- Har du varit i situationer där alkohol förekommer? (Om du inte har druckit)
 - Vilket sammanhang?
- Dricker personer i din omgivning alkohol? (Vilka personer?)
 - Hur ofta?

- I vilka sammanhang?
- Vad tycker du om deras konsumtion?
- Har du blivit erbjuden Alkohol? (Om du har druckit, när var första gången du blev erbjuden alkohol?)
 - Vilket sammanhang?
 - Vilken ålder?
 - Vem erbjöd dig alkohol?
 - Vad tänkte du när du blev erbjuden alkohol?
- Har du reflekterat över hur alkohol presenteras i sociala medier?
 - Annan media? (Reklam, Film, Musik)
 - Vad tycker du om hur alkohol presenteras i media?
- Har du reflekterat över hur det informeras om alkohol i skolan?
 - Kommer du ihåg specifikt vad som sades?
 - Vad tycker du om detta? (Saknas det information? Vad skulle du vilja tillägga? Meningslös/meningsfull information?)

Motivering

- Kan du berätta om dina tankar kring alkoholkonsumtion?
 - Kan du utveckla?
 - Har du reflekterat över hälsoaspekter av att dricka alkohol?
- Hur resonerar du kring din användning av alkohol?(Icke-användning för de som ej druckit.)
- Har du upplevt gruppträck i samband med alkohol? Mot dig själv eller någon annan?
 - I vilket socialt sammanhang?
 - Hur kände du då?
- Varför tror du att ungdomar dricker? (Statistik från Folkhälsomyndigheten)
 - Varför tror du att ungdomar inte dricker?
 - Kan du utveckla?

Bilaga 2 - Samtyckesblankett

Samtyckesblankett till behandling av personuppgifter

Genom denna blankett efterfrågar vi ditt samtycke till att delta i denna studie om genuskillnader i ungdomars attityder till alkohol och hur de motiverar dem. Nedan följer en beskrivning av vad ditt samtycke till forskningsstudie innebär:

Anonymitet

Ditt deltagande är anonymt och inga personuppgifter kommer nämnas i rapportering av resultat. Det enda som kommer nämnas är ålder och kön.

Uppgifter

Vi kommer behöva din kontaktinformation (mail, telefonnummer) för återkoppling under studiens gång. Denna information är bara tillgänglig för oss.

Användning av data

Data som samlas in under denna studie kommer analyseras och presenteras i vår C-uppsats. Den kommer publiceras i DiVA-portalen. Data som samlats in kommer raderas när studien är godkänd.

Inspelning

Intervjun kommer spelas in, denna inspelning är bara tillgänglig för oss. Vill du inte bli inspelad är det helt okej. Denna inspelning kommer raderas i samband med godkännande av studien.

Jag vill bli inspelad (Ja/Nej): _____

Deltagande

Deltagande är frivilligt. Vill du avbryta deltagandet under intervjun eller om du skulle vilja återkalla ditt deltagande så är det bara att säga till eller kontakta oss efteråt, ingen anledning behöver ges. Då raderas all information vi har.

Genom undertecknande bekräftas att jag har tagit del av skriftlig och muntlig information angående studien samt är införstådd med hur mina personuppgifter kan komma att behandlas.

Datum: _____

Deltagarens underskrift: _____

Namnförtydligande: _____

Bilaga 3 - Informationsbrev

Hej!

Vi är två studenter som läser år tre på socialpsykologiska programmet vid Högskolan i Skövde. Vi ska genomföra en vetenskaplig studie om ungdomars attityder till alkohol och hur de motiverar dem för vår C-uppsats. Vi undrar om du skulle vilja ställa upp på en intervju med oss. Intervjun kommer ta cirka 45 minuter och ske via Zoom. Deltagande i denna studie är frivilligt och vill du avbryta intervjun eller ta tillbaka dina svar är det möjligt och du behöver inte ge någon anledning för detta (se Samtyckesblankett). Vi kommer spela in ljud från intervjun om du har gått med på detta enligt samtyckesblanketten och detta är enbart till för oss för att underlätta vår analys så att vi inte citerar fel eller missar information. Ditt deltagande är anonymt vilket betyder att vi inte kommer nämna ditt namn i presentationen av resultat och analys. Det enda som kommer nämnas i denna rapport är staden Göteborg, er ålder samt kön. .

Studien berör som sagt attityder till alkohol, detta betyder inte att du som deltagare måste ha konsumerat alkohol. Det vi är ute efter är hur du tänker kring alkohol. Det finns inget rätt eller fel svar på frågorna utan det är dina tankar som är intressanta för oss. Om du vill dela med dig av dessa är du välkommen att delta. Vi behöver 10 deltagare som går på gymnasiet för denna studie. Vi är ute efter att få intervjua både tjejer och killar och vill gärna ha en jämn fördelning. Helst vill vi ha 5 tjejer och 5 killar. Vi skulle gärna intervjua er alla men vi är begränsade av tid.

Är du intresserad av att delta skicka ett mail till Johan eller Johanna. Har du frågor om studien som du vill ställa innan du skriver på samtyckesblanketten är de bara att du hör av dig till oss, vår kontaktinformation finns nedan.

Student

Johan Ottosson Nordin
c18johno@student.his.se

Högskolan i Skövde

Student

Johanna Löfvenhamn
a18johlo@student.his.se

Högskolan i Skövde

Handledare

Forskare
Magnus Jansson
magnus.jansson@his.se

Högskolan i Skövde